

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Činnost preventivních požárních hlídek

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program: **OCHRANA OBYVATELSTVA**

Autor: Josef Mertlík

Vedoucí práce: Mgr. Pavel Machala

České Budějovice 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci s názvem „*Činnost preventivních požárních hlídek*“ jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 30.4.2020

Poděkování

Rád bych poděkoval jednotlivým respondentům za jejich ochotu při vyplnění dotazníku k praktické části bakalářské práce.

Velký dík patří především vedoucímu práce panu Mgr. Pavlu Machalovi za jeho odborné vedení, trpělivost, cenné rady a připomínky, které mi v průběhu zpracování bakalářské práce věnoval.

Činnost preventivních požárních hlídek

Abstrakt

Cílem bakalářské práce na téma „Činnost preventivních požárních hlídek“ je prověřit povědomosti o zařazení jednotlivých členů preventivní požární hlídky na pracovišti. Zjištění stavu znalostí zaměstnanců o preventivní požární hlídce a vybavenosti preventivní požární hlídky.

Bakalářská práce je nejprve zaměřena na teoretickou část. Pomocí odborné literatury, zákonů a vyhlášek, které se vztahují k problematice požární ochrany a konkrétně k činnostem preventivních požárních hlídek, je vypracovaný souhrn podkladů, jichž bylo využito ke splnění stanoveného cíle bakalářské práce. Čtenář je seznámen s fungováním hasičského záchranného sboru. U teorie o preventivních požárních hlídkách je uvedeno, za jakých podmínek se zřizují a jakými školeními musí procházet členové preventivní požární hlídky.

Praktická část práce se zaměřuje na výzkum znalostí jednotlivých zaměstnanců. K výzkumu bylo použito dotazníkové šetření se 14 otázkami. Respondenti pocházeli z jednoho podniku a skládali se jak z členů preventivní požární hlídky, tak z ostatních zaměstnanců. Odpovědi na otázky položené formou dotazníku se podrobily analýze získaných informací, porovnávali a vyhodnocovali se jednotlivé odpovědi. Prostřednictvím grafů došlo k přehlednému znázornění vyhodnocení jednotlivých odpovědí. Po celkovém zhodnocení všech odpovědí, správných odpovědí bylo pouhých 7 %, je patrné, že většina znalostí dotazovaných respondentů nedosahuje předpokládaných výsledků. Pracovníci se účastní pravidelných školení, přesto se získávané informace z těchto školení dostatečně nepromítly ve správných odpovědích v dotaznících.

Přínosem této bakalářské práce je sestavení povinností vyplývajících z legislativy, z nichž může čerpat podnikající osoba, které vzniká nová povinnost zřizovat požární hlídku. Dále také podnikající osobě, která tuto povinnost již má, zda plní všechny své povinnosti dostatečně a ve správném rozsahu.

Klíčová slova: hasičský záchranný sbor; preventivní požární hlídka; hasicí přístroj; požární nebezpečí; věcné prostředky.

Activity of preventive fire patrols

Abstract

The aim of the bachelor's work on the "Action of preventive fire patrols" is to examine the familiarity of the inclusion of individual members of the Preventive Fire Watch in the workplace. Determination of staff knowledge of preventive fire watch and facilities of preventive fire patrol.

The bachelor's work is first focused on the theoretical part. Using expert literature, laws and decrees that withdraw to the issue of fire protection and specifically to the activities of preventive fire patrols, there is a compilation of the supporting documents used to meet the stated aim of bachelor's work. The reader is familiar with the operation of the fire rescue system. For the theory of preventive fire patrols, the conditions under which they are set up and the training sessions must be undertaken by members of the preventive fire watch.

The practical part of the work focuses on research on the knowledge of individual employees. A questionnaire investigation with 14 questions was used for research. The respondents came from one business and consisted of both members of the Preventive Fire Patrol and non-members of the Preventive Fire Patrol. The responder to the questionnaire questions were analysis for the information obtained, comparing, and evaluating the individual responses. Through the charts, there was a clear representation of the evaluation of the individual responses. After an overall assessment of all responses, the correct responses were just 7%, it's clear that most of the knowledge of the respondents does not achieve the expected results. Staff take part in regular training sessions, yet the information received from such training has not been adequately reflected in the correct responses to the questionnaires.

The benefit of this bachelor's work is the compilation of obligations under legislation that can be drawn on by an entrepreneur who is under a new obligation to set up a fire watch. Furthermore, also to a businessperson who already has that obligation, whether they fulfil all their obligations sufficiently and to the right extent.

Keywords: fire rescue group; preventive fire patrol; fire extinguisher; fire safety; materials.

OBSAH

ÚVOD	8
1 TEORETICKÁ ČÁST	9
1.1 Historie požární ochrany	9
1.2 Zavádění zákonů a vyhlášek	10
1.3 Vybrané požáry v průmyslových objektech v Evropě	11
1.3.1 Záluží	11
1.3.2 Litvínov	11
1.3.3 Štěnovický Borek.....	12
1.3.4 Trnava.....	12
1.3.5 Mnichov	13
1.4 Požáry.....	14
1.4.1 Třídy požárů.....	14
1.4.2 Druhy hasicích přístrojů a jejich použití	14
1.5 Druhy jednotek požární ochrany	18
1.5.1 Povinnosti členů jednotek požární ochrany.....	19
1.6 Kategorie jednotek požární ochrany	19
1.6.1 Plošné pokrytí území ČR.....	20
1.6.2 Kategorie stanic HZS ČR.....	20
1.7 Organizace řízení v jednotkách	21
1.7.1 Organizační řízení	21
1.7.2 Operační řízení	24
1.8 Zásady velení a činnosti hasičů při zásahu	26
1.9 Činnost preventivních požárních hlídek.....	27
1.9.1 Členění provozovaných činností podle požárního nebezpečí	28
1.9.2 Povinnosti právnických a podnikajících fyzických osob.....	29
1.9.3 Preventivní požární hlídky	30
1.9.4 Školení preventivní požární hlídky.....	31
2 CÍLE PRÁCE A VÝZKUMNÁ OTÁZKA	32
2.1 Cíle práce	32
2.2 Výzkumná otázka	32
3 OPERACIONALIZACE	33
4 METODIKA	36
4.1 Školení preventivní požární hlídky	37
5 VÝSLEDKY	39
5.1 Presentace dotazníkového šetření	39
5.2 Terénní průzkum monitoringem pracoviště	48

5.3	Dokumentace požární ochrany.....	49
6	DISKUZE	51
6.1	Odpověď na výzkumnou otázku	55
	ZÁVĚR	56
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	58
	SEZNAM PŘÍLOH.....	61
	SEZNAM ZKRATEK	66
	SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK	67

ÚVOD

Pro svou bakalářskou práci jsem zvolil téma Činnost preventivních požárních hlídek. Ve svém zaměstnání se setkávám s následky požárů, proto mě toto téma zaujalo svou důležitostí.

Podnikající fyzické osoby a právnické osoby jsou, podle zákona o požární ochraně, povinni v určitých případech zřídit preventivní požární hlídku na svém pracovišti. Na pracovištích s vyšším nebo vysokým stupněm nebezpečím vzniku požáru je tedy větší riziko vzniku požáru a předejít tomu mohou právě preventivní požární hlídky. Pokud již nastala mimořádná událost hlídka může kvalifikovaně zasáhnout, ještě před příjezdem jednotky požární ochrany a rychle lokalizovat a následně likvidovat vzniklou událost, tím dochází k minimalizaci škod na zdraví a životech osob, zvířat, materiálu a životním prostředí.

Cílem bakalářské práce je prověřit povědomosti o zařazení jednotlivých členů preventivní požární hlídky na pracovišti. Zjištění stavu znalostí zaměstnanců o preventivní požární hlídce a vybavenosti preventivní požární hlídky.

Pro splnění cíle práce, je nejprve potřeba zpracovat teoretickou část. Pomocí odborné literatury, zákonů a vyhlášek je nutné vypracovat souhrn podkladů, které budou využity v praktické části při výzkumu pomocí dotazníkového šetření. Dotazníkové šetření realizují prostřednictvím zodpovězení otázek v dotaznících a následným vyhodnocením.

Ověření znalostí zaměstnanců je důležité k zjištění úrovně znalostí a povědomosti o preventivní požární hlídce. V běžném provozu podniku, pokud jsou jeho pracovní činnosti vyhodnoceny podle požárního nebezpečí jako činnosti s rizikem se zvýšeným nebo vysokým nebezpečím, je potřeba velmi dbát požární ochrany. V okamžiku vzniku mimořádné události, ať se jedná o požár, únik nebezpečné látky nebo o technickou závadu na zařízení, může velmi rychle dojít k ohrožení osob, majetku či životního prostředí. Je proto potřeba, aby byla jednotka preventivní požární hlídky kvalitně proškolená a disponovala dostatečnou vybaveností věcných prostředků, čímž bude umožněn rychlý a kvalitní bezprostřední odborný zásah ještě před příjezdem jednotek hasičského záchranného sboru.

1 TEORETICKÁ ČÁST

Teoretická část bakalářské práce seznamuje s problematikou požární ochrany a činností požární preventivní hlídky. V první části je zaměřena na historii a vývoj požární ochrany. V druhé části specifikují druhy požárů a jednotky požární ochrany. Dále je zaměřím na povinnosti jednotek hasičského záchranného sboru (dále jen HZS), jejich pokrytí na území České republiky (dále jen ČR) a organizace řízení.

1.1 Historie požární ochrany

Oheň je s člověkem spjat už tisíce let. Lidé nejprve oheň získávali z přírody, postupně se ho naučili rozdělovat. Pro člověka představuje nejen velkého pomocníka, ale také nebezpečí v podobě požáru.

Pokud se v minulosti rozhořel oheň v obydleném území, představoval mnohdy pohromu pro zasaženou oblast. Budovy byly postavené ze dřeva, které bylo dostupné, ale také dobře hořelo. Vzniklý požár postupoval proto velmi rychle a šlo tedy v první řadě o záchranu holého života. Pak se lidé snažili zachránit dobytek, který pro ně představoval živobytí a jen někdy stačili vynést něco s obytných místností. Traduje se, že první se z nábytku vynášel dubový stůl, který se dědil z generace na generaci.

Lidé se snažili oheň hasit společně. Utvořili dva řetězy, jednou stranou si předávali konve a vědra plná vody až k ohni. Druhou stranou si posílali prázdné nádoby ke zdroji vody. Důležitou osobou při hašení byl kovář, dále kominík a tesař. Při hašení se využívaly vybavení jako žebříky, tyče a háky (Hasiči-licno.cz, © 2015).

První ruční stříkačka byla vynalezena Heronem už kolem roku 250 před Kristem. Postupem času se začaly využívat ruční stříkačky i v Českých zemích. V roce 1673 byla v Amsterdamu vyrobená první stříkačka s hadicemi. Velký rozvoj hasičské techniky nastal s rozvojem parních strojů. K těmto výkonným strojům bylo zapotřebí kvalifikované obsluhy. Proto bylo nutné zakládat hasičské sbory. První profesionální hasičský sbor v Praze byl založen 16.8.1853. Členy tohoto sboru bylo 30 metařů, kteří se vyškolili k obsluze hasičských strojů a označili se červenou páskou. I nadále pracovali jako metaři v případě, kdy nebylo nutné zasáhnout u požáru. Postupně se začali věnovat pouze hašení požárů (Hasiči-licno.cz, © 2015).

Potřeba mít hasičský sbor v obci vedlo k zakládání profesionálních a dobrovolných hasičských sborů po celé zemi v druhé polovině 19. století a v první polovině 20. století.

Obrázek 1 Parní požární stříkačka z roku 1903. Zdroj: www.ff-gainfarn.at/?page_id=32

1.2 Zavádění zákonů a vyhlášek

V historii se nejprve setkáváme se směrnicemi. Tyto směrnice popisovaly, jak zabránit požárům a postup při hašení. Určovaly, které profese mají na starosti konkrétní úkol při hašení. Postupně se stále více propracovávaly, a to především ve velkých městech, například Praha, Kutná Hora, Jihlava. Za doby vlády Marie Terezie a později za vlády jejího syna Josefa II. byly vydány různé řady k hašení ohně (hasicketradice.cz, © 2012-2017).

Řád policie požárové pro království české, vydaný 25.května 1876, č. 45 čes. z.z., zde jsou stanovena důležitá opatření týkající se dobrovolných hasičů. Tento řád platil až do roku 1941, kdy byl nahrazen vládním nařízením č. 30/1942 Sb. o věcech požární ochrany (hasicketradice.cz, © 2012-2017).

Zákon č. 62/1950 Sb. o ochraně před požáry a jinými živelnými pohromami byl prvním zákonem o požární ochraně. V závodech se začaly zřizovat závodní hasičstva z řad zaměstnanců. O tom, zda se v závodě zřídí a jakém počtu zaměstnanců, rozhodoval okresní národní výbor v součinnosti s vedením závodu (Zákon č. 62/1950 Sb.).

Zákon č. 35/1953 Sb. o státním požárním dozoru a požární ochraně určuje, že vedení závodů se řídí pokyny orgánů státního požárního dozoru. Závody hradí osobní a věcné náklady, které jsou spojené s požární ochranou (Zákon č. 35/1953 Sb.).

Zákon č. 18/1958 Sb. o požární ochraně. Pro vedení závodů je zde důležitý § 5, který určuje vstup kontrol do závodu a požadování zpráv o stavu protipožárního

opatření. Další je § 10, upřesňující úkoly závodů. Závodem se rozumí nejen podniky, ale také úřady a další zařízení (Zákon č. 18/1958 Sb.).

1.3 Vybrané požáry v průmyslových objektech v Evropě

V této kapitole jsem vybral několik požárů v průmyslových objektech z celé Evropy, které se v minulosti staly. Příčinou bylo v některých případech únik chemických látek, v některých případech technická závada s následným požárem.

1.3.1 Záluží

Nejtragičtější havárie v průmyslovém objektu na území ČR se stala 19.7.1974 v prostorách Chemických závodů v Záluží. Z potrubí unikl vysoce hořlavý plyn a následně došlo k výbuchu o síle 25 TNT. Usmrceno bylo 17 osob a tlakovou vlnou bylo zničeno 313 objektů v okolí místa havárie (Němec, 2014).

Obrázek 2 Výbuch plynu v Záluží. Zdroj: <https://www.dotyk.cz/publicistika/nejhorsitragedieod-70letprumyslovehavariestalyzivotmnohadseitekcechu-20180322.html>

1.3.2 Litvínov

V chemickém závodě Unipetrol v Litvínově vybuchla dne 13.8.2015 etylenová jednotka. Požár byl uhašen až 18.8.2015. K nehodě došlo chybou dvou zaměstnanců, kteří nedodrželi postup při havarijním plánu. Škoda byla vyčíslena na 9,3 miliard Kč a do ovzduší unikly jedovaté zplodiny, které ohrožovaly obyvatele v okolí závodu (www.i.dnes.cz, 2015).

Obrázek 3 Hořící továrna Unipetrol. Zdroj: https://www.idnes.cz/usti/zpravy/priciny-vybuchu-v-unipetrolu.A150921_135124_usti-zpravy_alh

1.3.3 Štěnovický Borek

Velký požár průmyslové haly se stal dne 17.9.2018 v obci Štěnovický Borek. Soukromá firma měla zde umístěnou práškovou lakovnu. Požár byl hašený pomocí pěny a vody. Během požáru došlo k propadnutí střechy, škoda na zařízení i budově byla odhadnuta na 30 milionů Kč (www.hzscr.cz, 2018).

Obrázek 4 Shořelá hala lakovny Štěnovický Borek. Zdroj: <https://www.hzscr.cz/clanek/pozar-haly-ve-stenovickem-borku.aspx>

1.3.4 Trnava

25.9.2019 vypukl požár ve slovenském městě Trnava, hořelo ve skladu chemikálií. Z objektu se valil hustý štiplavý dým, který zamořil okolí, avšak evakuace osob nebyla nutná. Na místě bylo pomocí chemické laboratoře provedené kontrolní měření,

který nebyl zjištěný život ohrožující únik jedovaných látek do ovzduší (www.mytrnava.sme.sk, 2019).

Obrázek 5 Požár skladu chemikálií ve městě Trnava. Zdroj: <https://mytrnava.sme.sk/c/22221524/v-areali-trnavskeho-podniku-vvpukol-obrovsky-poziar.html>

1.3.5 Mnichov

V pobočce firmy BMV nedaleko Mnichova začalo hořet dne 10.9.2019 ve večerních hodinách. Příčinou požáru ve skladu byla technická závada. Oheň byl během půl hodin zlikvidován, škoda se odhadem vyšplhala na 100.000 euro (www.abendzeitung-muenche.de, 2019).

Obrázek 6 Hasiči při zásahu ve firmě BMV. Zdroj: <https://www.abendzeitung-muenchen.de/inhalt.lagerhalle-in-flammen-brand-auf-bmw-werksgelaende-in-muenchen-ursache-steht-fest.f5e83b3d-71b3-4948-afea-92fbffbcf2c0.html>

1.4 Požáry

Definice požáru:

Požárem je každé nežádoucí hoření, při kterém došlo k usmrcení nebo zranění osob nebo zvířat, ke škodám na materiálních hodnotách nebo životním prostředí a nežádoucí hoření, při kterém byly osoby, zvířata, materiální hodnoty nebo životní prostředí bezprostředně ohroženy (Vyhláška č. 246/2001 Sb., 5447).

1.4.1 Třídy požárů

Třídy požárů jsou určeny normou ČSN EN 2 Třídy požárů. Podle skupenství hořících látek rozděluje do pěti tříd:

Třída A – požáry pevných látek, zejména organického původu, jejichž hoření je obvykle provázeno žhnutím. Např. papír, dřevo, uhlí, textil, plasty, seno.

Třída B – požáry kapalin nebo látek přecházejících do kapalného skupenství.

Např. barvy, laky, ředidlo, líh, asphalt, benzín, nafta.

Třída C – požáry plynů. Např. zemní plyn, vodík, propan-butan, metan.

Třída D – požáry kovů. Např. hliník, hořčík, sodík.

Třída F – požáry rostlinných nebo živočišných olejů a tuků používaných na (v) kuchyňských spotřebičích (hzscr.cz, 2019).

1.4.2 Druhy hasicích přístrojů a jejich použití

Hasicí přístroje jsou určeny k hašení prvotního požáru. Provozoschopnost se prokazuje dokladem o kontrole, kontrolním štítkem a plombou spouštěcí armatury (Vyhláška č. 246/2001 Sb.).

Přístroje musí být pravidelně kontrolovány v rozsahu stanovené právními předpisy a normativními požadavky nejméně jednou za rok, při mechanickém poškození a v případě použití. Pokud však výrobce, projektová dokumentace nebo při posouzení požárního nebezpečí může být stanovena lhůta kratší. U hasicích přístrojů se provádí údržba, při které je možná výměna součástí, zkouška funkčnosti a naplnění hasební látky (Vyhláška č. 246/2001 Sb.).

Revize hasicího přístroje (dále jen HP) se provádí periodicky. U vodních a pěnových HP je periodická zkouška jednou za 3 roky, u ostatních HP jednou za 5 let (Vyhláška č. 246/2001 Sb.).

Po každé provedené kontrole, údržbě nebo opravě HP musí být vystavený doklad o této činnosti – Zápis o kontrole hasicích přístrojů, ve kterém jsou především následující údaje:

- Údaje o firmě, která HP vlastní – název, adresa sídla, IČ
- adresa objektu, ve kterém je HP umístěn, pokud není shodná s adresou firmy
- označení výrobce
- typové označení
- výrobní číslo
- druh hasicího přístroje
- popis a vyjádření o provedené kontrole provozuschopnosti, údržbě nebo opravě
- datum, jméno a podpis zaměstnance provádějícího kontrolu
- údaje o firmě provádějící kontrolu – název, adresa sídla, IČ (Vyhláška č. 246/2001 Sb.).

Každý hasicí přístroj musí být vybaven kontrolním štítkem a plombou. Plomba je umístěna na spouštěcí armatuře nebo ventilu a musí být neporušená. Kontrolní štítek je umístěný na viditelném místě, nesmí překrývat typový štítek a výrobní číslo přístroje. Štítek obsahuje měsíc a rok provedené kontroly a měsíc a rok příští kontroly, dále identifikace firmy a osoby, která kontrolu hasicího přístroje provedla (Vyhláška č. 246/2001 Sb.).

Hasicí přístroje jsou rozděleny na přenosné, pojízdné a přívěsné. Další rozdělení je podle typu náplně, a to: pěnové, vodní, práškové, sněhové a halotronové (Vyhláška č. 246/2001 Sb.).

Pěnový hasicí přístroj

Pěnový hasicí přístroj obsahuje pěnidlo, které při spojení se vzduchem vytváří pěnu. Má rychlý krycí účinek a zamezuje tak přístupu kyslíku k hořící látce. Používá se při hoření látek třídy A a B. V tabulce 1 jsou rozepsané látky, které jsou vhodné, nevhodné a zakázané pro hašení pěnovým hasicím přístrojem.

Tabulka 1 Pěnový hasicí přístroj

<i>vhodný</i>	<i>nevhodný</i>	<i>zakázaný</i>
Pevné hořlavé látky	Hořlavé kapaliny mísící se s vodou	Elektrické spotřebiče pod proudem
Kapaliny	Hořlavé plyny	Lehké a hořlavé alkalické kovy

Zdroj: hzscr.cz, 2019

Vodní hasicí přístroj

Hasební látkou ve vodním hasicím přístroje je voda. Obsahuje dále uhličitán draselný, který brání zamrznutí vody v přístroji. Používá se pouze pro požáry třídy A. Látky vhodné, nevhodné a zakázané pro hašení pomocí vodního hasicího přístroje jsou uvedené v tabulce 2.

Tabulka 2 Vodní hasicí přístroj

<i>vhodný</i>	<i>nevhodný</i>	<i>zakázaný</i>
Pevné hořlavé látky	Benzín, nafta, líh, ředidlo	Elektrické spotřebiče pod proudem
	Hořlavé plyny	Lehké a hořlavé alkalické kovy
	Cenné materiály (archivy)	Látky prudce reagující s vodou
		Rostlinné a živočišné tuky a oleje

Zdroj: hzscr.cz, 2019

Práškový hasicí přístroj

Práškové hasicí přístroje jsou vhodné na typy požárů A, B a C. Hasicí látkou je prášek hnaný plynem, tento druh hasiva je velmi efektivní. Nevýhodou je použití v menších nebo stísněných prostorech, kdy může při hašení dojít k vdechnutí hasicí látky. Prášek je velmi jemný a špatně se odstraňuje. Tabulka 3 zobrazuje látky vhodné, nevhodné a zakázané při hašení práškovým HP.

Tabulka 3 Práškový hasicí přístroj

<i>vhodný</i>	<i>nevhodný</i>	<i>zakázaný</i>
Pevné látky	Dřevo, uhlí, textil	Lehké a hořlavé alkalické kovy
Hořlavé plyny		
Benzín, nafta, olej		
Elektrické zařízení pod proudem		
Televizory, počítače a další elektronika		

Zdroj: hzscr.cz, 2019

Sněhový hasicí přístroj

Obsahem přístroje je CO₂ (oxid uhličitý). Při použití může dojít k vzniku omrzlin na pokožce. Sníh se po aplikaci snadno odstraní a nezanechává znečištění. Sněhový HP je vhodný k hašení požárů třídy B a spotřebičů pod proudem. Tabulka 4 uvádí materiály vhodné, nevhodné a zakázané pro hašení sněhovým HP.

Tabulka 4 Sněhový hasicí přístroj

<i>vhodný</i>	<i>nevhodný</i>	<i>zakázaný</i>
Hořlavé plyny	Dřevo, uhlí, textil	Lehké a hořlavé alkalické kovy
Hořlavé kapaliny		Hořlavý prach
Elektrické zařízení pod proudem		Sypké látky
Televizory, počítače a další elektronika		

Zdroj: hzscr.cz, 2019

Halotronový hasicí přístroj

Halotronové hasicí přístroje jsou nejdražší svou pořizovací cenou, ale lze je použít při hašení všech druhů materiálů i pod elektrickým napětím do 1000 W, s výjimkou pevných žhnoucích látek. Nejvhodnější použití je v automobilech, pro hašení jemné mechaniky, elektroniky, počítačů, archivů a cenných materiálů. Hasební látka je na bázi tetradekafloorhexanu (hzscr.cz, 2019).

1.5 Druhy jednotek požární ochrany

Podle § 65 zákona o požární ochraně jsou stanoveny 4 druhy jednotky požární ochrany (dále jen JPO):

- 1) **Jednotka HZS kraje** je zřizovaná státem, jednotka je složena z příslušníků HZS ve služebním poměru. HZS Jihočeského kraje (dále jen JČK) má 20 stanic, v nichž pracuje k 31.12.2019 750 příslušníků.
- 2) **Jednotka HZS podniku** zřizuje podnikající právnická nebo podnikající fyzická osoba na základě rozhodnutí HZS kraje případně generálního ředitelství. Vychází se z výsledků posouzení požárního nebezpečí nebo z dokumentace zdolávání požárů. Jednotka je složena ze zaměstnanců podniku, počet zaměstnanců a vybavenost jednotky určuje na základě posouzení podniku. Jmenování a odvolání velitele jednotky HZS podniku pouze se souhlasem HZS kraje případně generálního ředitelství.
- 3) **Jednotka sboru dobrovolných hasičů (dále jen JSDH) obce** – zřizovatele této jednotky je obec. Velitele jednotky jmenuje a odvolává starosta obce, na základě vyjádření HZS kraje a přihlíží k názorům členů JSDH. Členové JSDH vykonávají svoji činnost v jednotce dobrovolně, ale mohou mít pracovní vztah k obci nebo HZS kraje. Členem se může stát osoba starší 18 let, která je zdravotně způsobilá. Zdravotní způsobilost se posuzuje podle Nařízení vlády č. 352/2003 Sb. o posuzování zdravotní způsobilosti zaměstnanců jednotek hasičských záchranných sbor podniků a členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí nebo podniků. Během členství podstupuje člen preventivní lékařská vyšetření, odborná školení a cvičení připravenosti. Důležitá je pravidelná údržba a oprava techniky, údržba vodních zdrojů jednotky atd. O všech těchto činnostech se vede dokumentace.
- 4) **Jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku** – zřizovatelem jednotky je podnikající právnická nebo podnikající fyzická osoba. Jednotka je složena ze zaměstnanců, kteří tuto činnost nevykonávají jako své zaměstnání. O zřízení JSDH podniku rozhodne HZS kraje, pokud zde již nebyla zřízena HZS podniku. Podmínky pro členství v JSDH podniku jsou stejné jako u členství v JSDH obce. Svoji činnost provozuje pouze v rámci podniku, pokud Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen HZS ČR) nestanoví jinak.

(Krizová legislativa, 2016)

1.5.1 Povinnosti členů jednotek požární ochrany

Členové dobrovolných jednotek, zaměstnanci podniku i příslušníci mají při své činnosti v jednotce povinnost řídit se pokyny svého velitele, při zdolávání požáru se řídí pokyny velitele zásahu.

Povinnosti velitelů – velitel odpovídá zřizovateli jednotky za činnost a připravenost své podřízené jednotky.

(Krizová legislativa, 2016)

1.6 Kategorie jednotek požární ochrany

Jednotky požární ochrany (dále jen JPO) se dělí pro účely plošného pokrytí na jednotky:

- a) S územní působností zasahující i mimo území svého zřizovatele
 1. JPO I – jednotka hasičského záchranného sboru s územní působností zpravidla do 20 minut jízdy z místa dislokace,
 2. JPO II – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu jako svoje hlavní nebo vedlejší povolání, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace,
 3. JPO III – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace,
- b) S místní působností zasahující na území svého zřizovatele
 1. JPO IV – jednotka hasičského záchranného sboru podniku,
 2. JPO V – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně,
 3. JPO VI – jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku.

V dohodě se zřizovatelem mohou být tyto jednotky využívány k zásahům i mimo svůj územní obvod.

(Zákon č. 133/1985 Sb.)

1.6.1 Plošné pokrytí území ČR

Plošné pokrytí území kraje jednotkami požární ochrany představuje rozmístění JPO na území kraje. O tomto rozmístění se rozhoduje na základě nařízení kraje. HZS kraje poskytuje podklady pro vydání nařízení kraje pro účely:

- Stanovení stupně nebezpečí území obcí v kraji
- Určení vnitřní organizaci, vybavení, stanoví kategorii JPO a charakter záchranných prací
- Stanovení jednotky pro záchranné a likvidační práce při mimořádných událostech
- Určení územní dislokaci JPO
- Vyhotovení mapy plošného pokrytí, zakreslují se údaje o stupních nebezpečí území obcí a rozmístění jednotek s územní působností
(Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

V ČR jsou stanoveny čtyři stupně nebezpečí území obce:

- I. Nejvíce nebezpečné
- II. Středně nebezpečné
- III. Nebezpečné
- IV. Stupeň málo nebezpečné

1.6.2 Kategorie stanic HZS ČR

Podle počtu výjezdů jsou stanoveny kategorie stanic HZS ČR, v systému plošného pokrytí JPO v rámci operačního řízení. V ČR je celkem 8 typů stanic jednotek HZS kraje. Pět typů stanic jsou pobočné stanice a tři typy stanic jsou centrální stanice HZS kraje.

Stanice HZS ČR se vytváří odpovídající základny s ohledem na plošné pokrytí:

C1 – stanice v obci s počtem obyvatel do 50 tisíc, výjezd dvou družstev

C2 – stanice v obci s počtem obyvatel od 50 tisíc do 75 tisíc, výjezd dvou družstev

C3 – stanice v obci s počtem obyvatel nad 75 tisíc, výjezd tří družstev

P0 – stanice v obci s počtem obyvatel do 15 tisíc, kdy se na vzniku stanice finančně podílí obec

P1 – stanice v obci s počtem obyvatel do 30 tisíc, výjezd ve zmenšeném početním stavu

P2 – stanice je vybavená stanovenou požární technikou a výškovou technikou

a) stanice v obci s počtem obyvatel do 15 tisíc, v obci je více než 10 % budov s více než 5 nadzemními podlažními, pokud není možno zabezpečit automobilový žebřík nebo plošinu z jiné stanice do 15 minut

b) Stanice v obci s počtem obyvatel nad 15 tisíc, pokud není možno zabezpečit automobilový žebřík nebo plošinu z jiné stanice do 15 minut

P3 – stanice v obci nebo části obce s počtem obyvatel do 30 tisíc, výjezd jednoho družstva

P4 – stanice v obci nebo části obce s počtem obyvatel nad 30 tisíc, výjezd dvou družstev
(Krizová legislativa, 2016)

1.7 Organizace řízení v jednotkách

Organizace řízení v jednotkách probíhá prostřednictvím organizačního řízení a prostřednictvím operačního řízení. (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

1.7.1 Organizační řízení

Organizace na stanicích probíhá tak, aby byla zajištěna akceschopnost jednotky po dobu 24 hodin. Hasiči z povolání, kteří jsou připraveni k výjezdu se rozdělují do tří směn – A, B, C. Jedna směna je na stanici přítomna ve službě 24 hodin, poté následují 2 dny volna.

Hasiči z povolání, kteří jsou na operačním středisku se rozdělují do čtyř směn – A, B, C, D. Tyto směny se střídají po 12 hodinách v cyklu: 2x denní směna, 2x noční směna a 4 dny volna. Dále jsou na stanici přítomni také příslušníci denního provozu, jejichž pracovní doba je od 7.00 do 15.00, pokud není stanoveno jinak (Vyhláška č. 247/2001 Sb.).

Střídání směn probíhá za přítomnosti hasičů, kteří do směny nastupují, a kteří ve směně končí. Střídání se uskutečňuje v čase před odchodem končící směny. Při střídání dochází k předání rozpracovaných úkolů, požární techniky a věcných prostředků. Je důležité informovat přebírající o všech skutečnostech, které ve směně nastaly a jsou důležité pro další plnění povinností jednotky (Vyhláška č. 247/2001 Sb.).

Akceschopnost jednotky musí být zabezpečena z hlediska technické a odborné připravenosti sil a prostředků k provedení zásahu. Jednotka je akceschopná pokud:

- 1) Je dostatečný početní stav hasičů a jednotka je schopná výjezdu k zásahu v předepsaném časovém limitu
 - 2) Hasiči mají osvědčení o odborné způsobilosti pro výkon zastávající funkce a v jednotce se provádí pravidelná odborná příprava
 - 3) Jsou splněné podmínky pro použití požární techniky a věcných prostředků
- (Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR-částka 25/2009)

Dokumentací o akceschopnosti jsou:

1) Strážní kniha

Do strážní knihy se zapisují záznamy o výkonu služby. Knihy se vedou v elektronické nebo papírové podobě a uchovávají se po dobu 10 let od posledního záznamu. Za správnost a úplnost zápisů odpovídá velitel jednotky v příslušný den. Například se uvádí záznamy o průběhu služby, nedostatky a závady v průběhu služby, podpisy odstupujícího a nastupujícího velitele směny.

2) Dokumentace o pravidelné odborné přípravě

- a) Roční plány pravidelné odborné přípravy – možnost rozpracovat na měsíční plány
- b) Protokol o pravidelné odborné přípravě – jehož obsahem je seznam přítomných hasičů, téma odborné přípravy, datum odborné přípravy.

Odbornou přípravou je:

1. *Prohlubování odborných znalostí* probíhá prostřednictvím přednášek, kurzů, seminářů a jiných forem teoretického a praktického výcviku hasičů. Pokud hasič nepoužil požární techniku a věcné prostředky požární ochrany při zásahu, je nutné se podrobit procvičení v následujících intervalech:
 - Použití dýchacích přístrojů – 1x za 3 měsíce
 - Použití protichemických ochranných oděv, oděvů proti sálavému teplu a ohni – 1x za 6 měsíců
 - Použití prostředků pro detekci plynů a nebezpečných látek – 1x za 1 měsíc
 - Řízení vozidel s právem přednosti jízdy – pokud hasič neřídil požární automobil určený k zásahu v průběhu 4 týdnů, musí

absolvovat kondiční jízdu v délce nejméně 10 km bez použití výstražného světelného a zvukového zařízení.

2. *Tělesná příprava* představuje všeobecnou tělesnou přípravu (plavání, běh, posilování atd.) a speciální tělesnou přípravu. Speciální tělesná příprava zahrnuje disciplíny požárního sportu (běh na 100 m s překážkami, výstup do čtvrtého nadzemního podlaží cvičné věže, štafeta 4 x 100 metrů s překážkami, požární útok).
3. *Prověřovací a taktické cvičení* se provádí jako příprava jednotek na zdolávání požárů nebo mimořádných událostí. Cvičení musí být dopředu ohlášeno na operačním středisku nebo ohlašovně požárů.

3) (dílčí) zprávy o zásahu

Dílčí zprávy o zásahu zpracovávají jednotlivý velitelé zasahujících jednotek do 3 dnů od ukončení zásahu a předávají zprávy veliteli zásahu. Obsahující především technické údaje o zásahu, použité technické vybavení, jmenný seznam zasahujících hasičů. Zprávy o zásahu vyhotovují velitelé zásahu do 6 dnů od ukončení zásahu a předávají operačnímu středisku.

4) Staniční protokol rádiových služeb

Staniční protokol rádiových služeb je na každé výjezdové stanici. V protokolu je uveden datum převzetí spojových prostředků, podpis předávajícího i přebírajícího, zjištěné závady a nedostatky.

5) Taktické postupy

Taktické postupy pro jednotlivé činnosti při zásahu, mapové podklady, typové činnosti

6) Záznamy o pravidelných kontrolách požární techniky a věcných prostředků požární ochrany se archivují v délce 5 let.

(Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR-částka 25/2009)

Hasiči při výkonu zaměstnání jsou oblečeni do příslušného stejnokroje v jednotné úpravě, který určí velitel jednotky. Stejnokroj musí být udržovaný čistý a nepoškozený. V případě plnění úkolů hasiči použijí zásahový oděv s příslušnými ochrannými prostředky (Vyhláška č. 247/2001 Sb.).

Druhy ochranných pracovních prostředků:

- Pracovní stejnokroj I – kalhoty nebo sukně, sako, doplňky tvoří košile, čepice, kravata
- Pracovní stejnokroj II – blůza, kalhoty, doplňky jsou tričko nebo polokošile, čepice, zimní čepice, spodní termo prádlo
- Zásahový oděv I – kabát, kalhoty, spodní prádlo
- Zásahový oděv II – blůza, kalhoty, spodní prádlo

K zásahovému oděvu I a II patří dále osobní ochranné prostředky hasiče, a to Přilba, kukla, ochranná obuv, ochranné rukavice, gumové holínky

(Vyhláška č. 69/2014 Sb.)

1.7.2 Operační řízení

Vyhlášení poplachu

Vyhlášení poplachu zabezpečuje operační středisko nebo jiné místo určené k vyhlášení požárního poplachu. Poplach je prováděn pomocí akustických, rádiových a telefonních prostředků nebo světelným signálem. Je předem určené místo, kam se hasiči po vyhlášení poplachu co nejrychleji dostaví a připraví se k výjezdu (Vyhláška č. 247/2001 Sb.).

Výjezd jednotky

Na výjezd vysílá jednotku příslušné operační středisko. Příslušným operačním střediskem je středisko, na jehož místním území má být zásah proveden nebo operační středisko, které převezme zásah do své působnosti. Od vyhlášení poplachu vyjíždí jednotka nejpozději:

- Hasiči z povolání do 2 minut
- Hasiči nevykonávající službu jako své zaměstnání do 10 minut
- Hasiči, kteří jsou v pohotovosti mimo pracoviště do 5 minut nebo jednotky na stanici typu P0

(Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

Doprava na místo zásahu

Trasu dopravy k zásahu určuje buď operační středisko nebo velitel zásahu tak, aby přesun jednotky proběhl co nejrychleji. Velitel zásahu určí, zda bude použito zvláštní zvukové výstražné znamení doplněné zvláštním výstražným světlem modré barvy.

Pokud se jednotka nemůže dostavit na místo zásahu k důvodu nehody, poruchy, nesjízdné komunikace nebo jiného závažného důvodu, musí toto ohlásit velitel jednotky operačnímu středisku, pokud to podmínky umožní. Operační středisko dále rozhodne o dalším postupu.

V případě, že jednotka během přesunu k zásahu zjistí další požár nebo mimořádnou událost, musí tuto skutečnost nahlásit operačnímu středisku, které rozhodne dalším postupu při řešení nastalé situace. Toto platí i v případě, že je událost nahlášená z jiného zdroje než od velitele výjezdu. Pokud však jednotka nemá možnost nahlásit vzniklou situaci operačnímu středisku, je povinen rozhodnout velitel výjezdu, kde je nutné zasáhnout nejdříve (Vyhláška č. 247/2001 Sb.).

Průzkum

Na místě zásahu je potřeba provést průzkum. Průzkum provedou minimálně dva hasiči, které pověří velitel, nebo je určena skupina s pověřeným velitelem průzkumné skupiny. Velitel průzkumné skupiny je zodpovědný za činnost skupiny a za výsledky průzkumu.

Průzkumem je potřeba zjistit:

- 1) přímé ohrožení osoby, majetku nebo zvířat
- 2) rozsah požáru, způsob a směry šíření
- 3) druhy hořících materiálů
- 4) přítomnost nebezpečných látek a předmětů
- 5) rozsah mimořádné události
- 6) terénní podmínky a jiné podmínky, které ovlivní použití požární techniky a věcné prostředky požární ochrany

(Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

Záchrana osob, zvířat a majetku

Záchrana osob má vždy přednost před záchranou zvířat nebo majetku. Jednotka při zásahu musí zabránit bezprostředního ohrožení života osob a zvířat. Velitel zásahu

rozhodne o přerušení záchrany osob, zvířat a majetku v případě, kdy jde o bezprostřední ohrožené životů zasahujících hasičů (Vyhláška č. 247/2001 Sb.).

Zdolávání požárů

Při zdolávání požárů je cílem jednotky nejprve lokalizovat požár. Lokalizací požáru je zabráněno k dalšímu šíření požáru. Dále jednotka přistupuje k likvidaci požár až do úplného ukončení nežádoucího hoření.

Jestliže se jedná o požár samostatně stojícího objektu (sklad píce, stoh), může velitel zásahu rozhodnout o ukončení likvidace požáru. Nesmí však být v ohrožení životy osob, zvířat nebo životního prostředí a zásah je z hlediska použití prostředků nevhodný (Vyhláška č. 247/2001 Sb.).

Střídání hasičů při zásahu

Střídání hasičů při zásahu musí probíhat plynule, aby nedošlo k přerušení zásahu a nebyli ohroženi samotní hasiči. Postup střídání hasičů má v plné kompetenci velitel zásahu (Vyhláška č. 247/2001 Sb.).

Předání místa zásahu

Když je místo zásahu nutné zabezpečit dohledem, předává se místo zásahu majiteli nebo jiné oprávněné osobě. Pokud to nelze ihned provést, musí velitel zásahu zabezpečit dohled nad místem po dobu hrozícího nebezpečí (Vyhláška č. 247/2001 Sb.).

1.8 Zásady velení a činnosti hasičů při zásahu

Převzetí velení společně zasahujících jednotek

Velitel jednotky, který přijede na místo zásahu jako první, ohlásí operačnímu středisku převzetí velení zásahu, upřesní místo a charakter zásahu. Pokud na zásahu spolupracují dvě či více jednotek, řídí celý zásah velitel jednotky, jež byl na místě jako první. Toto neplatí v případě, kdy jiný velitel použije právo přednostního velení.

Při zásahu u mimořádné události spolupracuje zasahující jednotka s ostatními složkami integrovaného záchranného systému. Pokud podle zvláštních předpisů přísluší řízení s ohledem na charakter záchranných a likvidačních prací velení zásahu některému veliteli integrovaného záchranného systému musí být velení zásahu této složce předáno.

Při zásahu v rámci integrovaného záchranného systému, při organizačně složitém nebo rozsáhlém zásahu, při soustředění většího množství sil a prostředků může velitel zásahu rozhodnout o zřízení štábu velitele zásahu (Vyhláška č. 247/2001 Sb.).

Právo přednostního velení

Právem přednostního velení se rozumí:

- 1) velitel HZS kraje má přednost před všemi ostatními veliteli
- 2) Velitel HZS podniku má přednost před všemi veliteli jednotek v případě, že místem zásahu je příslušný podnik
- 3) Velitel SDH obce má přednost před velitelem SDH podniku
- 4) Velitel SDH podniku má přednost před velitelem SDH obce v případě, že místem zásahu je příslušný podnik, pro který je SDH podniku zřízený.
- 5) Velitel jednotky, v jehož působnosti dochází k zásahu, má přednost před ostatními veliteli stejného druhu

Tyto práva přednosti však neplatí v případě, že generální ředitel HZS ČR, ředitel HZS kraje nebo ředitel územního odboru HZS kraje určí sám velitele zásahu nebo velení zásahu sami převezmou (Vyhláška č. 247/2001 Sb.).

Velitel zásahu

Povinnosti velitele zásahu při zásahu jsou především v řízení průzkumu, vyhodnocuje situaci, nasazuje potřebný počet jednotek a koordinuje jejich soustředování. Dále vydává rozkazy a pokyny a kontroluje jejich plnění. Velitel zásahu je zodpovědný za zahájení a ukončení zásahu, za záchranu osob, zvířat a majetku. Další povinností je organizovat spojení s operačním střediskem a spojení na místě zásahu, je potřebné předávat úplné a správné informace. Velitel organizuje předávání informací příbuzným zasažených osob, veřejnosti nebo sdělovacím prostředkům. V neposlední řadě je povinností velitele zásahu zamezit vniknutí nepovolaných osob na místo zásahu (Vyhláška č. 247/2001 Sb.).

1.9 Činnost preventivních požárních hlídek

Preventivní požární hlídky (dále jen PPH) se zřizují podle Zákona o požární ochraně. Tuto hlídku musí zřídit každá podnikající fyzická osoba nebo právnická osoba provozující činnost se zvýšeným nebo vysokým požárním nebezpečím na pracovištích

s nejméně třemi zaměstnanci. Dalšími případy, kdy se požární hlídka musí zřídit, jsou případy podle nařízení kraje nebo obecně závazné vyhlášky. Nejčastěji se tak tedy děje při pořádání veřejných akcí, při nichž je přítomen větší počet osob (Zákon č. 133/1985 Sb.).

1.9.1 Členění provozovaných činností podle požárního nebezpečí

Jednotlivé firmy se rozdělují do kategorií podle míry požárního nebezpečí:

1. Bez zvýšeného požárního nebezpečí
2. Se zvýšeným požárním nebezpečím
3. S vysokým požárním nebezpečím

(Zákon č. 133/1985 Sb.)

Činnosti **se zvýšeným** požárním nebezpečím jsou podle zákona především:

- a) Výskyt látek a směsí oxidujících, extrémně hořlavých, vysoce hořlavých a hořlavých, nebo látek a směsí splňující vybraná kritéria tříd a kategorií nebezpečnosti, pokud jejich celkové množství na pracoviště převyšuje 1000 kg v pevném stavu nebo 250 litrů v kapalném stavu.
- b) Výskyt hořlavých nebo hoření podporující plyny v zásobnících o objemech přesahující 100 litrů v celém provozu, v nádobách na zkapalněné uhlovodíkové plyny o objemech převyšující 60 kg
- c) Výskyt hořlavého prachu nebo páry hořlavých kapalin při výrobě nebo manipulaci v ovzduší, kdy nelze vyloučit výbušnou koncentraci, případně se hořlavý prach usazuje v souvislé vrstvě minimálně 1 mm
- d) Výskyt nahodilého požárního zatížení 15 kg/m² ve výrobních prostorech s minimálně třemi zaměstnanci
- e) Výskyt nahodilého požárního zatížení 120 kg/m² a vyšší
- f) V prostorech se používá otevřený oheň
- g) V budovách se sedmi a více nadzemními podlažími nebo ve výšce větší než 22,5 metrů ovšem mimo obytné domy
- h) Ve stavbách, kde se shromažďuje větší počet osob, v obchodech, v ubytovacích zařízeních určených pro osoby se sníženou pohybovou a orientační schopností
- i) V podzemních prostorech, ve kterých jsou poskytovány služby nebo obchod s nahodilým požárním zatížením 15 kg/m² a vyšším, pokud se zde může vyskytovat více než sedm osob

j) Činnosti, kde nejsou běžné podmínky pro zásah
(Zákon č. 133/1985 Sb.)

Činnosti s **vysokým** požárním nebezpečím jsou podle zákona především:

- a) Výskyt látek a směsí oxidujících, extrémně hořlavých, vysoce hořlavých a hořlavých, nebo látek a směsí splňující vybraná kritéria tříd a kategorií nebezpečnosti, pokud jejich celkové množství na pracoviště převyšuje 5000 tun
- b) Výrobní prostory, ve kterých se vyrábí nebo plní do cisteren, nádob nebo zásobníků hořlavé kapaliny a plyny s minimální roční produkcí 5000 tun
- c) Činnosti, při kterých se přečerpáním a zvyšováním tlaku v potrubí o vnitřním průměru 0,8 m a větším přepravují kapalné nebo plynné látky a směsi jako extrémně hořlavé, vysoce hořlavé a hořlavé, nebo kapalné a plynné látky a směsi splňující vybraná kritéria tříd a kategorií nebezpečnosti
- d) V budovách s patnácti a více nadzemními podlažními nebo o výšce větší než 45 metrů
- e) V podzemních prostorech s nahodilou požární zátěží 15 kg/m² a vyšší, vyskytuje-li se zde více než 200 osob

(Zákon č. 133/1985 Sb.)

1.9.2 Povinnosti právnických a podnikajících fyzických osob

Povinností podnikatelů je zabezpečit potřebné množství a druhy požární techniky, věcné prostředky požární ochrany a požárně bezpečnostní zařízení a udržovat je v provozuschopném stavu. Důležité je udržování volných příjezdových cest k provozovně, volných únikových cest a nouzových východů. Rozvodné zařízení elektrické energie, hlavní uzávěr vody, plynu, topení musí být řádně označeno a musí k nim být volný přístup. V celé provozovně jsou řádně označeny únikové cesty a nouzové východy příslušnými bezpečnostními značkami, dalšími příkazovými a zákazovými značkami vztahujícími se k požární ochraně. Prostřednictvím odborně způsobilé osoby, technika či preventisty požární ochrany musí docházet k pravidelné kontrole a odstraňování zjištěných závad (Zákon č. 133/1985 Sb.).

Povinností právnických a podnikajících fyzických osob, které mají svou činnost zařazenou do činnosti se zvýšeným nebo s vysokým požárním nebezpečím, je dále zřizování preventivních požárních hlídek. Je potřeba prokazatelným způsobem stanovit a dodržovat podmínky požární bezpečnosti. Z toho vyplývá vypracování dokumentací požární ochrany (Zákon č. 133/1985 Sb.).

1.9.3 Preventivní požární hlídky

Preventivní požární hlídky jsou důležité, protože jsou přítomny na pracovištích, kde je větší pravděpodobnost vzniku mimořádné události a členové hlídky jsou vyškoleni pro prvotní rychlý zásah před příjezdem jednotky požární ochrany. Jsou seznámeni se všemi situacemi, které se při činnosti provozovny mohou vyskytnout (Zákon č. 133/1985 Sb.).

PPH se skládá z velitele hlídky a členů hlídky. Počet členů PPH není pevně stanovený. Při stanovení počtu členů se musí brát na zřetel i služební cesty, dovolené a nemoci členů. Pokud je provoz několika směnný, musí být na každé směně stanovena hlídka (Zákon č. 133/1985 Sb.).

V provozovně musí být uloženy všechny potřebné druhy věcných prostředků, protože může nastat situace, kdy JPO bude řešit nastalou mimořádnou událost na jiném místě a doba dojezdu se tím může prodloužit. Znamená to, že nebude vyjíždět z místa dislokace, ale přijíždět od jiné mimořádné události k nově vzniklé události v provozu. Z čehož vyplývá, že musí být věnována dostatečná doba přípravy jak teoretické, tak praktické části školení, aby jednotka PPH mohla začít řešit vzniklou situaci samostatně ještě před příjezdem JPO. Včasný prvotní zásah na místě události je rozhodující při rychlé lokalizaci a následné likvidaci, čímž se minimalizují škody na zdraví a životech osob, zvířatech, materiálech a životním prostředí (Zákon č. 133/1985 Sb.).

Základní povinnosti PPH na úseku prevence jsou:

- 1) Kontrolovat dodržování požárních předpisů a požárního řádu pracoviště
 - 2) Kontrolovat připravenost základních hasebních prostředků a spojovacího zařízení určeného pro ohlášení požáru a vyhlášení požárního poplachu
 - 3) Po ukončení pracovní doby zkontrolovat požární bezpečnost pracoviště, zejména vypnutí všech elektrospotřebičů a odstranění usazeného prachu
 - 4) Dohlížet, aby byly volné přístupy k hydrantům a přenosným hasicím přístrojům
 - 5) Dohlížet na trvalou průchodnost únikových cest
- (Zákon č. 133/1985 Sb.)

Základní povinnosti PPH na úseku represe jsou:

- 1) Při vzniku požáru řídit evakuaci osob a materiálu z ohroženého prostoru
- 2) Přivolat jednotku požární ochrany

- 3) Postupovat podle požárních poplachových směrnic
- 4) Podle možností provést hasební zásah
(Zákon č. 133/1985 Sb.)

1.9.4 Školení preventivní požární hlídky

Školení PPH se provádí při vzniku hlídky, při nástupu nového člena a nejméně jednou za rok. Školení je rozděleno na teoretickou část odborné přípravy a praktickou část odborné přípravy. Z tohoto školení se vyhotovuje zápis, kde jsou vedena témata, kterých se školení týkalo (Zákon č. 133/1985 Sb.).

V teoretické části odborné přípravy se PPH seznámí s požární poplachovou směrnicí, požárním řádem pracoviště, možnostmi vzniku požáru a nebezpečí při požáru. PPH jsou poučeni o povinnostech na úseku prevence a represe. Velitel PPH dohlíží na požární bezpečnost pracoviště a o závadách informuje nadřízeného pracovníka. Nezbytné je poučení o přivolání jednotky PO a hasebních zásadách (Zákon č. 133/1985 Sb.).

V praktické části odborné přípravy se PPH seznámí s rozmístěním a použitím hasebních prostředků v případě vzniku požáru, vyzkouší si PPH prakticky. PPH nacvičují evakuaci osob, zvířat a materiálu a součinnost s jednotkami PO v případě požáru (Zákon č. 133/1985 Sb.).

V provozu se zvýšeným požárním nebezpečím školení provádí technik požární ochrany nebo odborně způsobilá osoba. U činností s vysokým požárním nebezpečím provádí školení odborně způsobilá osoba v požární ochraně. Odbornou způsobilost získá osoba po složení zkoušky odborné způsobilosti (Zákon č. 133/1985 Sb.).

2 CÍLE PRÁCE A VÝZKUMNÁ OTÁZKA

Stanoveným cílem bakalářské práce je podle schváleného zadání posoudit a zhodnotit povědomí o zařazení jednotlivých členů do preventivní požární hlídky, zjištění stavu jejich znalostí a vybavenosti.

2.1 Cíle práce

Cíl práce je rozdělen na tři části.

- Prověření povědomosti zaměstnanců o zařazení jednotlivých členů do preventivní požární hlídky.
- Zjištění stavu jejich znalostí.
- Zjištění stavu jejich vybavenosti.

2.2 Výzkumná otázka

Základním cílem výzkumné otázky v této práci je ověřit, zda: *„Je úroveň školení zaměstnanců zařazených do preventivních požárních hlídek a jejich vybavení dostačující?“*

3 OPERACIONALIZACE

Dokumentace o začlenění – prohlášení podnikajících osob, do které kategorie požárního nebezpečí spadají činnosti, kterým se věnuje v rámci podnikání a v jakých určených prostorech se tak děje (Vyhláška č. 246/2001 Sb.).

Posouzení požárního nebezpečí – v dokumentu o posouzení požárního nebezpečí je zapotřebí uvést provozované činnosti s přiřazením charakteristik, například jaké hořlavé látky se používají v provozu a v jakých nádobách jsou umístěny. Uvádí se také, od jakého data je tato činnost provozována nebo kdy bude činnost zahájena. Je zde uvedeno jméno zpracovatele posouzení požárního nebezpečí, prohlášení jeho odborné způsobilosti a identifikační číslo (Vyhláška č. 246/2001 Sb.).

Odborná příprava – odborná příprava členů PPH probíhá na úrovni školení teoretických znalostí a na úrovni školení praktických dovedností. Příprava je prováděna poprvé při vzniku hlídky v podniku a dále pravidelně nejméně jednou za rok. Odborná příprava zaměstnanců, kteří jsou nově začleněni do PPH, probíhá před zařazením do hlídky (Vyhláška č. 246/2001 Sb.).

Stanovení organizace zabezpečení požární ochrany – pomocí stanovení organizace zabezpečení požární ochrany se vytváří vlastní organizační systém, podle kterého se plní povinností vyplývající ze zákona o požární ochraně. Jsou stanoveny úkoly pro konkrétní funkci a kvalifikaci na pracovišti z hlediska požární ochrany – dané jsou příkazy, zákazy a pokyny (Vyhláška č. 246/2001 Sb.).

Požární řád – v požárním řádu jsou uvedeny základní zásady zabezpečení na pracovišti, kde je zvýšené nebo vysoké požární nebezpečí. Pokyny, jak má postupovat PPH, jsou přílohou tohoto řádu. Požární řád musí být umístěn na viditelném místě dobře přístupný pro všechny osoby pohybující se v daném prostoru (Vyhláška č. 246/2001 Sb.).

Požární poplachové směrnice – požární poplachové směrnice určují postup, jakým se má řídit osoba, která zpozoruje požár – jak vyhlásit poplach, jak zavolat jednotku HZS, jak mají být evakuovány osoby ze zasaženého prostoru. Správně zvolený postup uvedený na požární poplachové směrnici se prověřuje vyhlášením cvičného poplachu. Cvičný poplach se však vždy dopředu řádně nahlašuje operačnímu středisku HZS. Požární

poplachová směrnice musí být umístěna na viditelném místě dobře přístupná pro všechny osoby pohybující se v daném prostoru (Vyhláška č. 246/2001 Sb.).

Požární evakuační plán – požární evakuační plán je sestavený jako postup při evakuaci osob, zvířat a materiálu v případě zasažení nebo ohrožení požárem. V plánu jsou uvedeny osoby, které řídí evakuaci, a z kterého místa je evakuace řízena. Stanoví se zde věcné prostředky, pomocí nichž bude evakuace prováděna, cesty evakuace a seřadiště evakuovaných. Graficky vypracovaný požární evakuační plán je umístěn většinou u začátku každé únikové cesty. Tento plán se umístěn vždy na viditelném místě a jeho správné vypracování se prověřuje v rámci cvičného poplachu (Vyhláška č. 246/2001 Sb.).

Dokumentace zdolávání požárů – dokumentace zdolávání požárů se skládá z operativního plánu zdolávání požárů a z operativní karty zdolávání požáru. Tyto dokumenty je nutné zpracovat pro objekty, ve kterých se provádí činnosti s vysokým požárním nebezpečím nebo se zvýšeným požárním nebezpečím a dále v objektech kde jsou ztížené podmínky pro zásah (Vyhláška č. 246/2001 Sb.).

Požárně technické charakteristiky – podle toho, jaké látky se ve firmě skladují nebo vyrábějí se posuzuje jejich hořlavost, bod hoření, teplota vznícení, oxidační vlastnosti, výhřevnost atd. Toto posouzení dále slouží k vyhodnocení požárně technické charakteristiky, tedy ke stanovení preventivních opatření (Vyhláška č. 246/2001 Sb.).

Požárně bezpečnostní řešení – stavby musí být posouzeny z hlediska požární bezpečnosti podle velikosti objektu, stavební konstrukce, účelu využití, používaného a skladovaného materiálu při výrobě. Tím se stanoví potřebné množství a druhy hasebních látek, příjezdová cesta jednotky HZS, únikové cesty v objektu, zda je potřeba stanovit PPH nebo jednotku PO podniku (Vyhláška č. 246/2001 Sb.).

Požárně bezpečnostní zařízení – součástí požárně bezpečnostního řešení objektu je umístění požárně bezpečnostního zařízení. Při umístění jednotlivých zařízení se vychází z českých státních norem (dále jen ČSN). Mezi tyto zařízení lze zařadit především hasicí přístroje, hydranty, elektrická požární signalizace, požární a evakuační výtahy, čidla pro detekci kouře (Vyhláška č. 246/2001 Sb.).

Odborně způsobilá osoba – posouzení požárního nebezpečí u podnikajících osob má oprávnění provádět pouze odborně způsobilá osoba. Odborně způsobilou osobou je znalec nebo znalecký ústav v oboru požární ochrany zapsaný na seznamu znalců nebo

znaleckých ústavů. Dále osoby, které absolvovaly školy požární ochrany v ověřeném programu ministerstva a také osoby, které vykonají zkoušku odborné způsobilosti před komisí ministerstva (Zákon 133/1985 Sb.).

Technik požární ochrany – technik požární ochrany musí mít osvědčení o odborné způsobilosti. V podniku pracuje jako zaměstnanec nebo jako externí spolupracovník. Dohlíží na dodržování povinností právnických a podnikajících fyzických osob vyplývajících ze zákona o požární ochraně. Zejména sestavuje a aktualizuje požární řád, požární evakuační řád, vede požární knihu. Zabezpečuje věcné prostředky pro hašení a udržuje je v akceschopném stavu (Zákon č. 133/1985 Sb.).

4 METODIKA

V praktické části své bakalářské práce byl použit kvalitativní výzkum pomocí dotazníkového šetření. Tato metoda umožňuje získat kvalitní informace v relativně krátkém čase.

Pro zajištění co největší objektivitu bakalářské práce jsem jako vzor pracovišť s PPH vybral jednoho z největších zaměstnavatelů v Jihočeském kraji, zároveň nadnárodní společnost, působící v několika státech a u kterého je dle mých vědomostí velmi důkladně propracován systém bezpečnosti práce a požární ochrany. U tohoto zaměstnavatele je několik samostatných pracovišť. Vyrábí se zde výrobky a také testuje jejich funkce, účinnost a životnost v různě náročných podmínkách provozu. Zaměřil jsem se na specializované zkušební pracoviště, kde se při pracovní činnosti využívají hořlavé stlačené plyny, ve kterém je zřízená PPH. Toto pracoviště je začleněno do provozovaných činností podle požárního nebezpečí jako pracoviště se zvýšeným požárním nebezpečím.

U tohoto zaměstnavatele jsem požádal zaměstnance, aby mi vyplnili připravený dotazník příloha A s otázkami. Rozdal jsem 25 dotazníků v průběhu prosince 2019. Jejich návratnost byla během měsíce března 2020, bylo vráceno 14 vyplněných dotazníků, z kterých jsem čerpal informace.

První tři otázky se týkaly osobních údajů dotazovaných účastníků. Zajímal jsem se, jestli například věk, či doba zaměstnání v podniku mají vliv na znalosti činnosti PPH. Zbytek dotazníku se dělil na dvě části. V první části, v otázkách číslo 4 až 10, jsem se zaměřoval na otázky týkající se teoretických znalostí. Druhá část, otázky 11 až 13, se poté týkaly dotazů z praktických znalostí. Dotazník byl zaměřený na zaměstnance, kteří jsou členy PPH a kteří nejsou členy PPH.

Znění výzkumných otázek je následující:

- 1) Jste?
- 2) Jaký je váš Věk?
- 3) Jak dlouho jste zaměstnán/a v daném podniku?
- 4) Jste člen/členka Preventivní požární hlídky?
- 5) Jste seznámen s tím, kdo je členem preventivní požární hlídky?
- 6) Jak často probíhá odborná příprava zaměstnanců zařazených do preventivní požární hlídky?

- 7) Kdo je povinen zřizovat preventivní požární hlídku?
 - 8) Co je úkolem preventivní požární hlídky?
 - 9) Jaké části obsahuje odborná příprava preventivní požární hlídky?
 - 10) Je rozdíl mezi Preventivní požární hlídkou a Požární hlídkou? Pokud ano, uveďte jaký.
 - 11) Jaké činnosti bude provádět preventivní požární hlídka při mimořádné události typu požár?
 - 12) Čím je vybaven člen preventivní požární hlídky?
 - 13) Jaké věcné prostředky používá člen preventivní požární hlídky při hašení požáru?
 - 14) Zdál se Vám dotazník srozumitelný a přehledný?
- Kompletní formulář dotazníku je uvedený v příloze

V teoretické části BP jsem shromáždil pomocí dostupných právních předpisů a odborné literatury materiály, díky kterým jsem vyhodnotil praktickou část dotazníku. Dále byly použity interní informace získané terénním průzkumem v areálu podniku.

Vyhodnocení dotazníku, který vyplnili oslovení zaměstnanci daného pracoviště, u kterého probíhalo dotazníkové šetření, při němž byly zjištěny znalosti o povědomosti PPH.

Následoval terénní průzkum monitoringem pracoviště. Prošel jsem část areálu podniku, týkající se dotazníkového šetření pro BP. Následně se uskutečnil rozhovor s nadřízeným osob, které se zúčastnili dotazníkového šetření pro můj výzkum.

Cílem rozhovoru bylo zjistit, jestli zaměstnanci, ať členové či nečlenové PPH, vědí, jak efektivně reagovat při prověřovacích cvičeních i při vzniklých mimořádných událostech v krizových situacích.

4.1 Školení preventivní požární hlídky

Pravidelné školení členů PPH probíhá každý rok. Z tohoto školení se vyhotovuje zápis, kde jsou uvedena témata, kterých se školení týkalo. Znalosti se prověřují formou diskuse.

V teoretické části se školení členové PPH seznamují s:

- 1) Činnostmi se zvýšeným požárním nebezpečím – jaké jsou možnosti vzniku požáru, nebezpečí při požáru

- 2) Aktuální požární poplachovou směrnicí
- 3) Požárním řádem daného pracoviště
- 4) Povinnostmi jako členů PPH na úseku prevence a represe
- 5) Postupem při přivolání jednotky PO
- 6) Postupem při řízení provádění evakuace osob a materiálu, a práce spojené s hasebním zásahem členů
- 7) Povinností dohlížet na požární bezpečnost pracoviště a o závadách informovat nadřízeného pracovníka
- 8) Prováděním evakuace osob, materiálů a postup hasebního zásahu

V praktické části školení se členové PPH seznamují s:

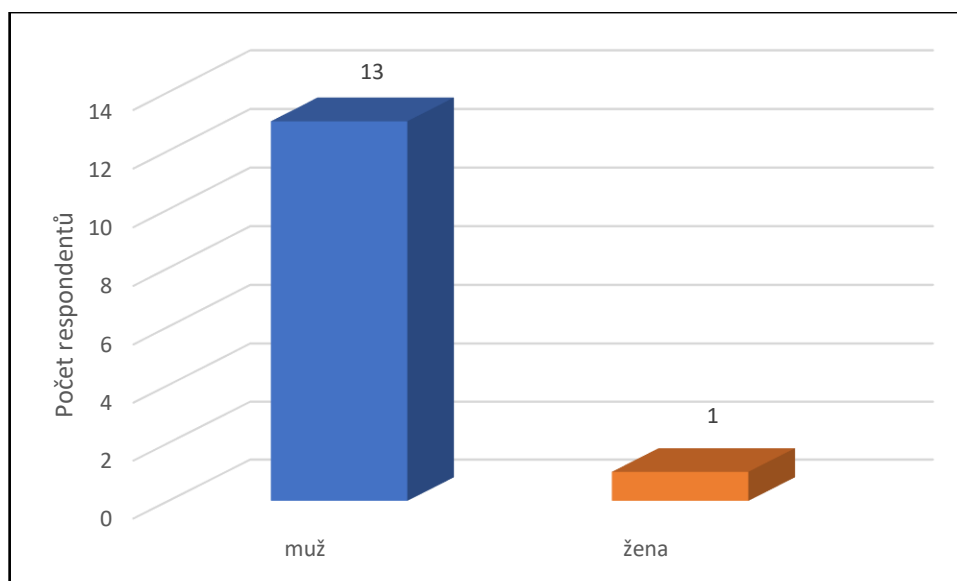
- 1) Rozmístěním a použitím hasebních prostředků v případě vzniku požáru
- 2) Součinností s jednotkami PO v případě požáru
- 3) Evakuací osob a materiálu
- 4) Praktickým použitím HP

5 VÝSLEDKY

V této kapitole se věnuji rozboru výsledků dotazníkového šetření. Z vyplněných dotazníků jsem vyhodnotil odpovědi na každou otázku zvlášť a vypracoval tyto odpovědi do jednotlivých následujících grafů a vyhodnotil.

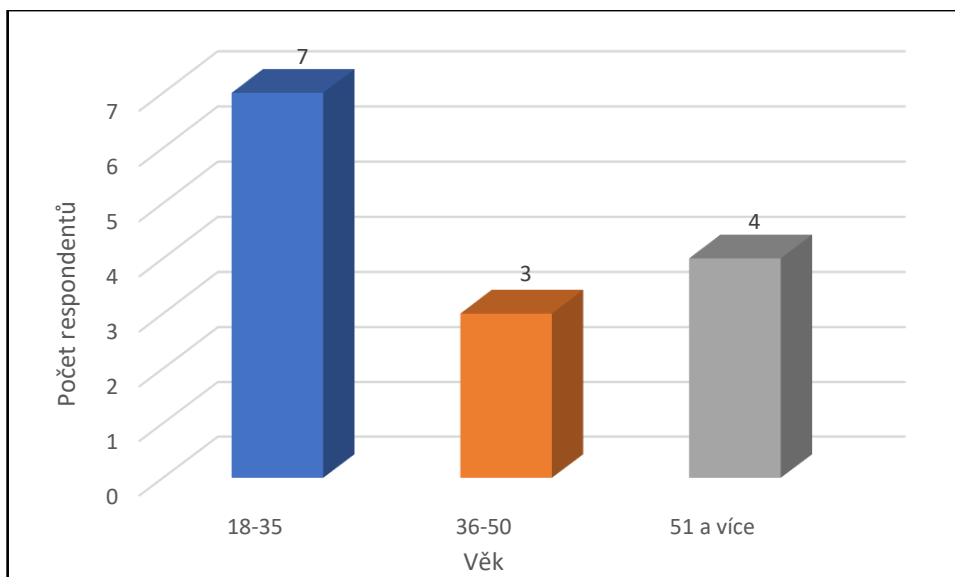
Byl proveden terénní průzkum pracoviště, v němž jsem pomocí monitoringu zjišťoval stav požární ochrany v dané firmě. Dále jsou popsány dokumentace požární ochrany, které jsou ve firmě vedené.

5.1 Prezentace dotazníkového šetření

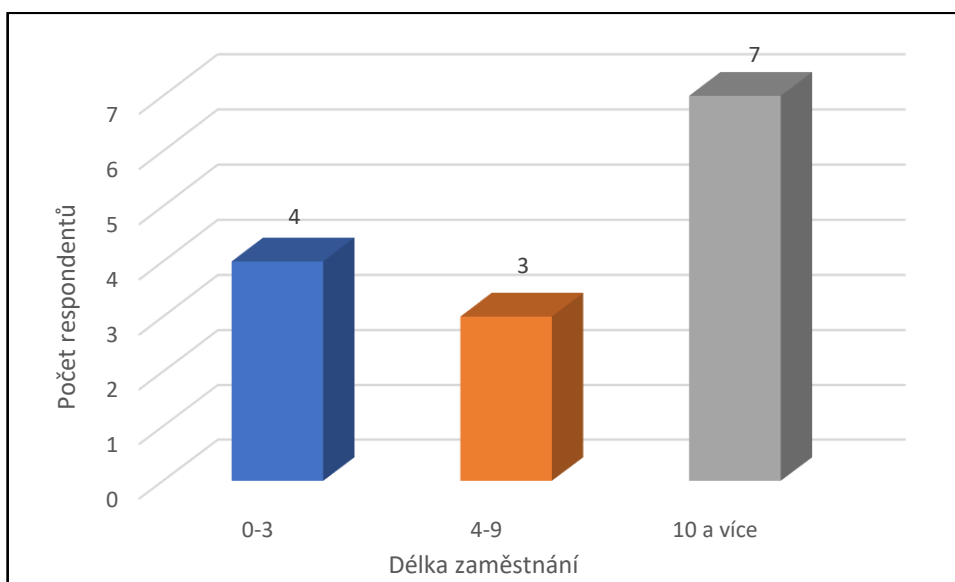
Obrázek 7 Odpovědi na otázku č. 1: Pohlaví. Zdroj: vlastní výzkum.

Obrázek č. 7 zobrazuje odpověď na otázku číslo 1, jakého pohlaví jsou respondenti, kteří se zúčastnili mého vlastního výzkumu. Z šetření vyplývá, že se zúčastnila jedna žena a třináct mužů. Tato otázka je pouze konstatační, nelze hodnotit.

Obrázek 8 Odpovědi na otázku č. 2: Jaký je váš věk? Zdroj: vlastní výzkum

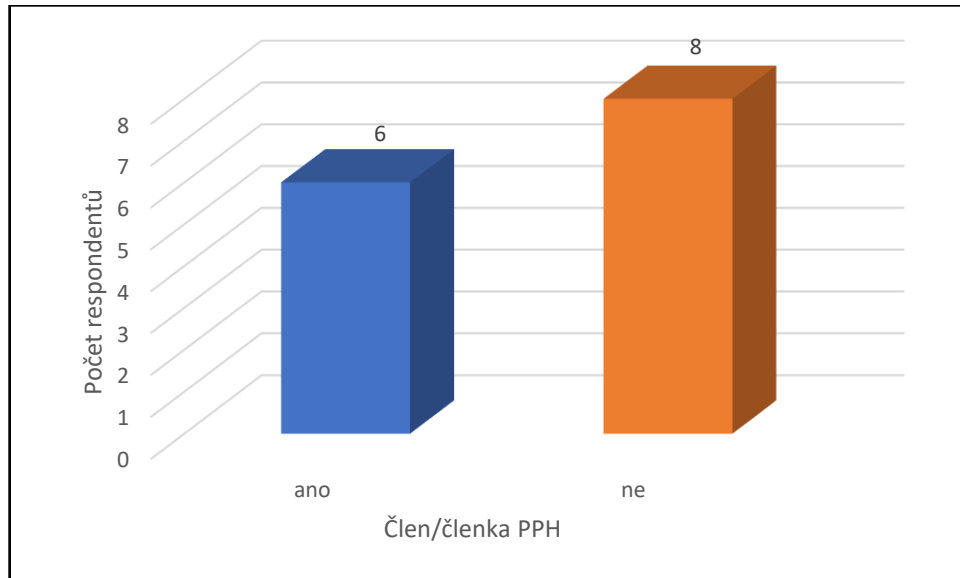
Na obrázku č. 8 je zobrazena odpověď na otázku číslo 2: *Jaký je váš věk?* Je rozdělena do kategorií v rozmezí 18-35, 36-50, 51 a více. Nejvíce respondentů se nachází v první kategorii (18-35) s celkovým počtem sedm. Druhá nejpočetnější je třetí kategorie (51 a více), kdy je počet respondentů čtyři. Ve třetí kategorii (36-50) se nachází tři respondenti.

Obrázek 9 Odpovědi na otázku č. 3: Jak dlouho jste zaměstnán/a v daném podniku? Zdroj: vlastní výzkum

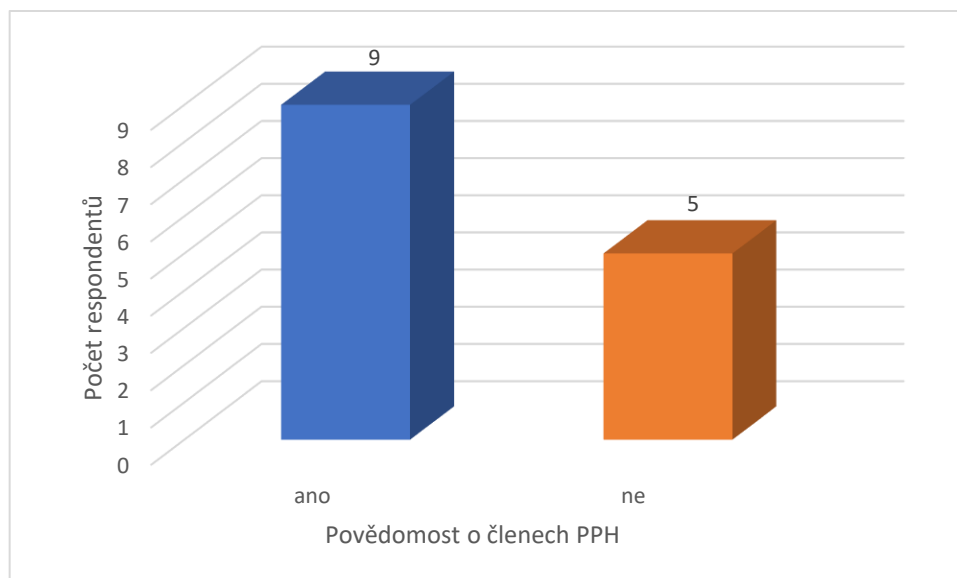
Graf na obrázku č. 9 znázorňuje odpověď na otázku číslo 3: *Jak dlouho jste zaměstnán/a v daném podniku?* Možnosti odpovědí jsou rozdělené podle délky pracovního poměru 0-3 let, 4-9 let, 10 a více let. Nejvíce respondentů je v kategorii 10 a více let

(7 pracovníků), na druhé místě je kategorie 0-3 (4 pracovníci) a nejméně je v kategorii 4-9 (3 pracovníci).

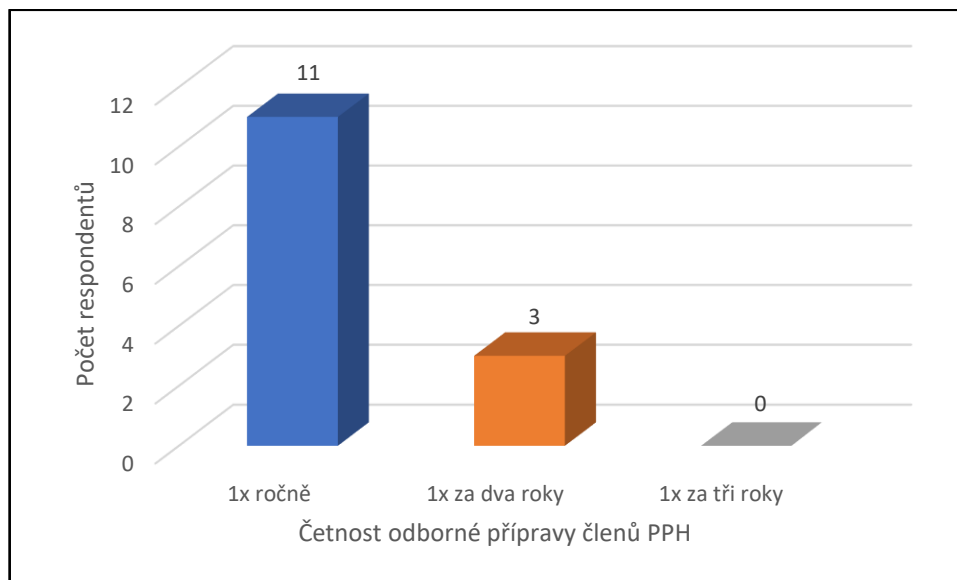
Obrázek 10 Odpovědi na otázku č. 4: Jste člen/členka preventivní požární hlídky? Zdroj: vlastní výzkum

Obrázek č. 10 zobrazuje odpověď na otázku číslo 4: *Jste člen/členka preventivní požární hlídky?* Respondenti měli odpovědět ANO nebo NE. Výsledkem je tedy, že osm zaměstnanců není členem PPH a šest zaměstnanců členy PPH je.

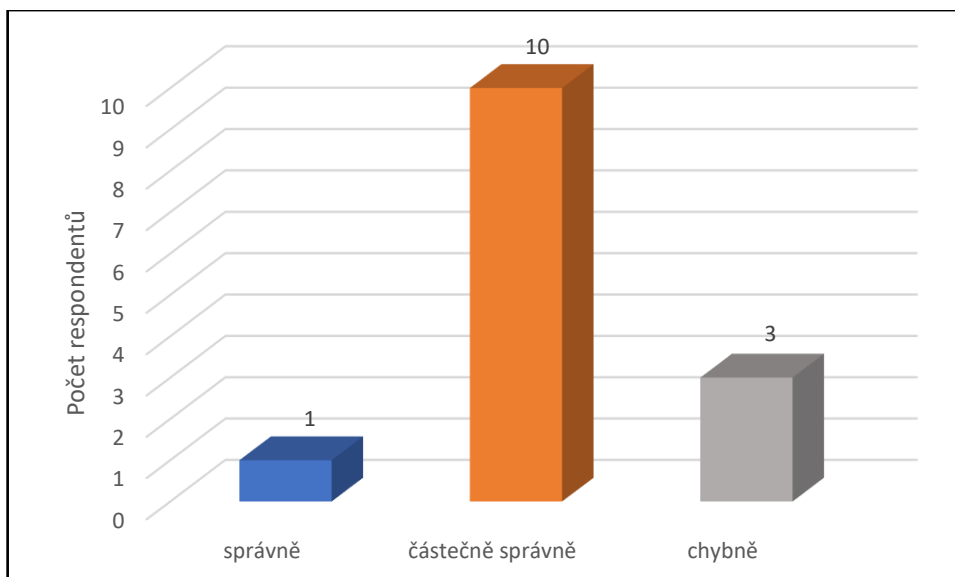
Obrázek 11 Odpovědi na otázku č. 5: Jste seznámen s tím, kdo je členem preventivní požární hlídky? Zdroj: vlastní výzkum

Na obrázku č. 11 je znázorněn graf výzkumné otázky číslo 5: *Jste seznámen s tím, kdo je členem preventivní požární hlídky?* Zaměstnanci mají ve většině případů povědomí o tom, kdo je členem PPH v jejich podniku. Na otázku odpovědělo 9 respondentů ANO a 5 respondentů NE.

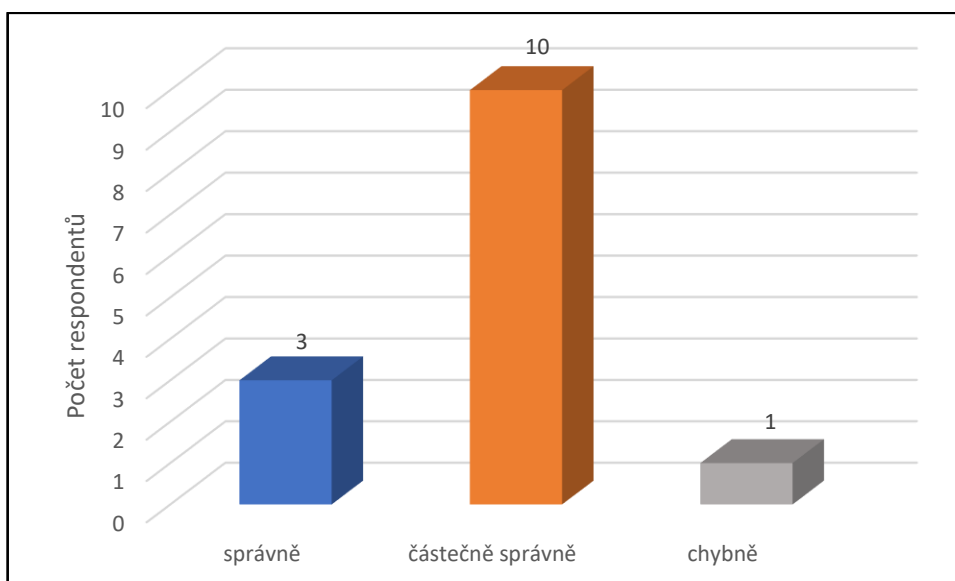
Obrázek 12 Odpověď na otázku číslo 6: *Jak často probíhá odborná příprava zaměstnanců zařazených do PPH?* Zdroj: vlastní výzkum

Na obrázku č. 12 v grafu jsou znázorněny odpovědi na otázku číslo 6: *Jak často probíhá odborná příprava zaměstnanců zařazených do PPH?* Při odpovědi bylo možno vybrat ze tří možností, v každém bodu uvedeno „před zahájením činnosti“ a lišila se pouze časová frekvence pro přezkoušení. Správná odpověď byla za a) *před zahájením činnosti a dále alespoň jednou ročně* (Vyhláška 246/2001 Sb.). Tuto správnou možnost zvolilo 11 respondentů. Tři odpovědi byly chybné.

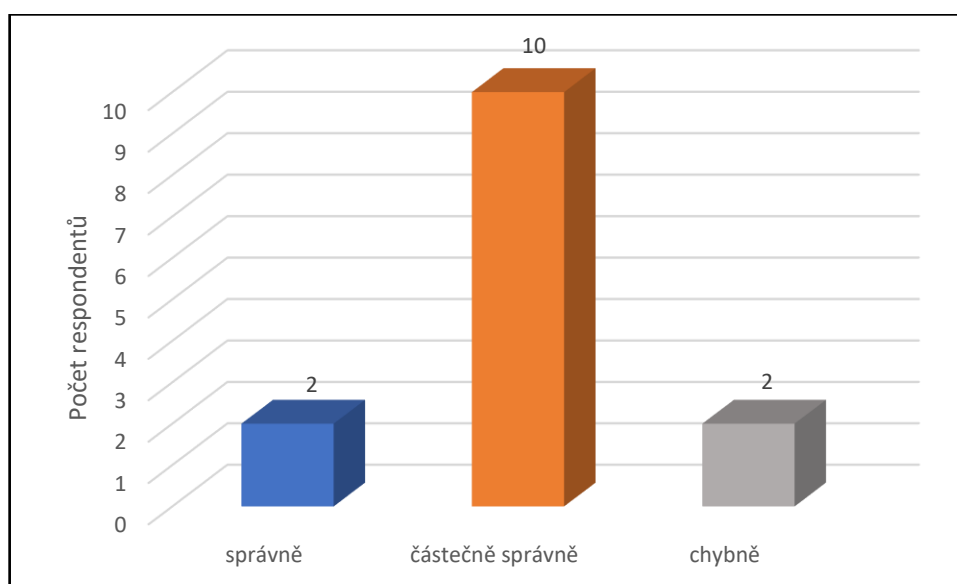
Obrázek 13 Odpověď na otázku č 7: Kdo je povinen zřizovat PPH? Zdroj: vlastní výzkum

V grafu na obrázku č. 13 je odpověď na otázku číslo 7: *Kdo je povinen zřizovat PPH?* Správná odpověď je– *zřizuje právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba, která zaměstnává minimálně tři zaměstnance a provozuje činnosti se zvýšeným požárním nebezpečím nebo s vysokým požárním nebezpečím (Zákon č. 133/1985 Sb.).* Jeden respondent odpověděl správně. Deset respondentů odpovědělo částečně správně, tedy, že zřizuje zaměstnavatel případně podnik, ale už zde nebylo zapsáno, za jakých podmínek se tak musí učinit. Tři respondenti odpověděli zcela chybně.

Obrázek 14 Odpověď na otázku č. 8: Co je úkolem preventivní požární hlídky? Zdroj: vlastní výzkum

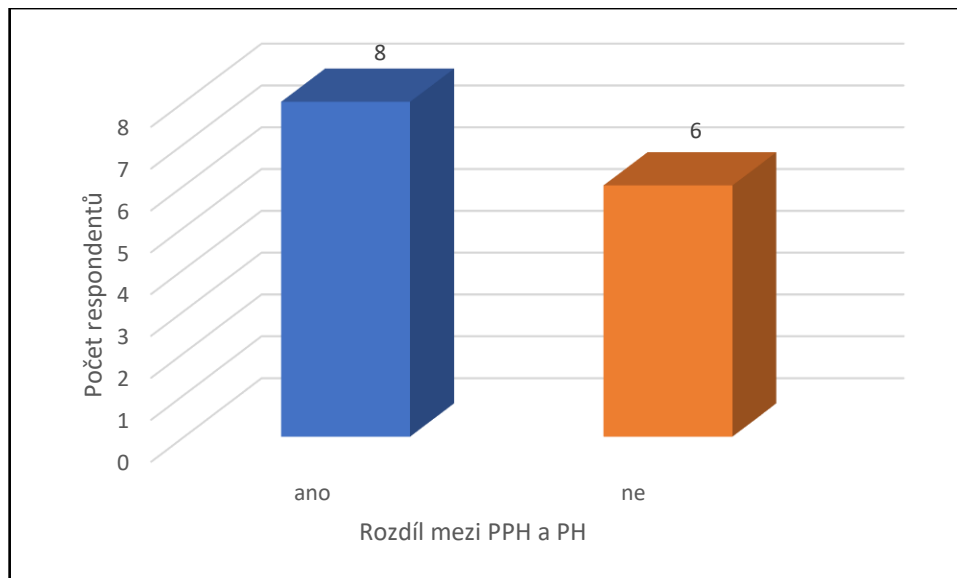
Obrázek číslo 14 znázorňuje odpovědi na otázku č. 8, která zní: *Co je úkolem preventivní požární hlídky? Správná odpověď – dohlížet na dodržování předpisů o požární ochraně a v případě vzniku požáru provést nutná opatření k záchraně ohrožených osob, přivolat jednotku požární ochrany a zúčastnit se likvidace požáru (Zákon č. 133/1985 Sb.).* U této otázky byla jedna odpověď, že respondent neví. Deset odpovědí bylo částečně správně, kdy respondenti uvádí nějakou z povinností, ne však celou správnou odpověď. Pouze tři odpověděli zcela přesně a vyjmenovali všechny povinnosti preventivní požární hlídky.

Obrázek 15 Odpověď na otázku č. 9: *Jaké části obsahuje odborná příprava PPH?*

Zdroj: vlastní výzkum

Na obrázku č. 15 v grafu je vyznačena odpověď na otázku č. 9 *Jaké části obsahuje odborná příprava Preventivní požární hlídky?* Respondenti měli doplnit správnou odpověď. Pouze dva odpověděli zcela správně a to: *teoretická a praktická část* (Vyhláška č. 246/2001 Sb.). Dvě odpovědi byly zcela chybné. Ostatní odpovídali ne zcela přesně, tzn. uváděli ve většině případů jen odpověď „teoretická část“.

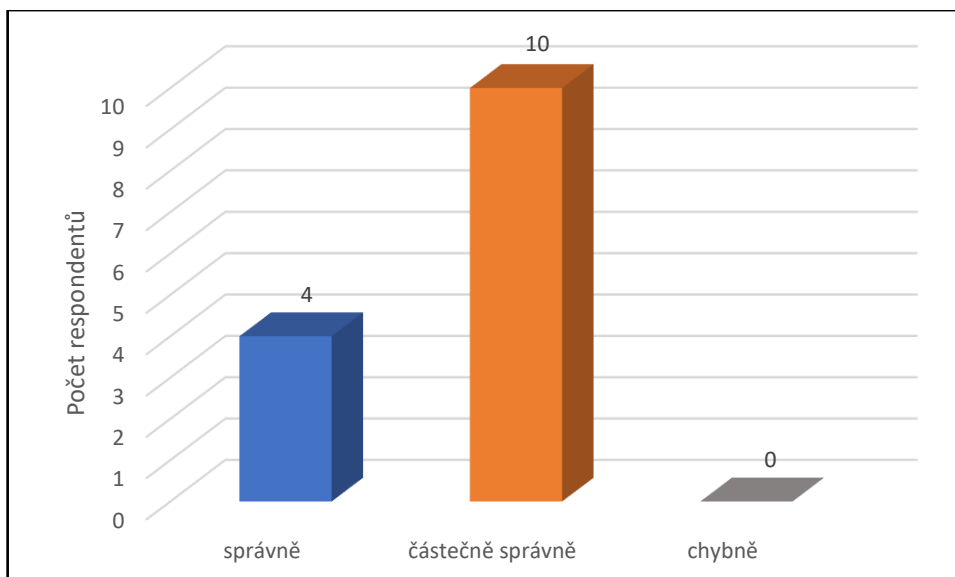

Obrázek 16 Odpověď na otázku č. 10: Je rozdíl mezi Preventivní požární hlídkou a Požární hlídkou? Pokud ano, uveďte jaký. Zdroj: vlastní výzkum

Obrázek č. 16 zobrazuje odpověď na otázku č. 10: *Je rozdíl mezi Preventivní požární hlídkou a Požární hlídkou? Pokud ano, uveďte jaký.* Je v podstatě rozdělená do dvou částí. První část se táže, zda je rozdíl mezi dvěma druhy hlídek. Správná odpověď je ANO. Jak vyplývá z grafu na obrázku č. většina respondentů si uvědomuje rozdíl.

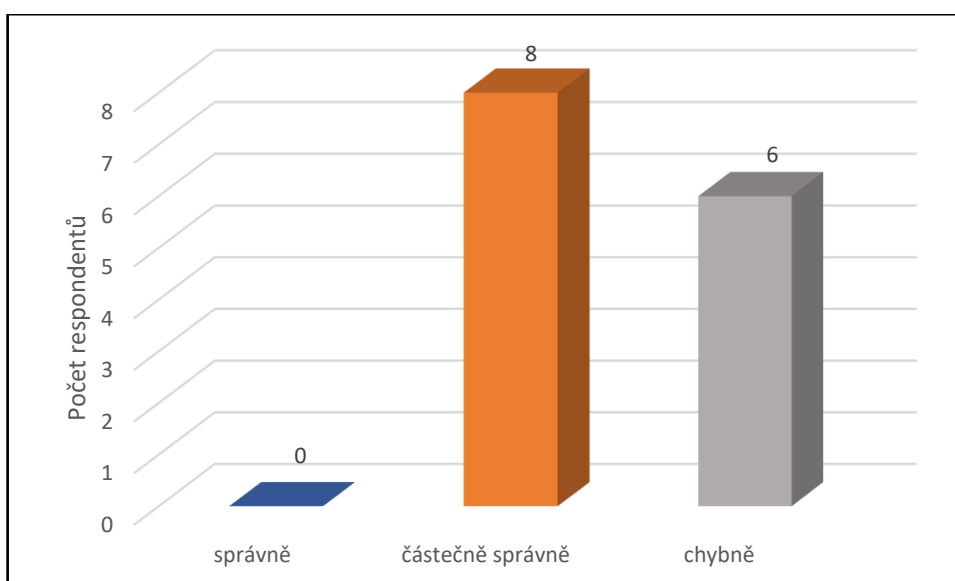
Druhá část otázky: *Pokud ano, uveďte jaký.* Správná odpověď: Požární hlídka – může zřídit právnická nebo podnikající fyzická osoba, vztahují se na ní obdobná ustanovení zákona č. 133/1985 Sb. Jako na jednotky požární ochrany. *Její zřízení určí především hasičský záchranný sbor kraje na základě výsledků posouzení požárního nebezpečí nebo dokumentace zdolávání požárů, pokud nezřizuje jednotku požární ochrany podle § 67 ani podle § 68 (Zákon č. 133/1985 Sb.).* Slouží především k hašení požárů. Preventivní požární hlídka – zřizuje právnická nebo podnikající fyzická osoba, pokud zřízení vyplývá ze zákona 133/1985 Sb. *V prostorách s nejméně třemi zaměstnanci, ve kterých provozují činnosti se zvýšeným požárním nebezpečím nebo s vysokým požárním nebezpečím na pracovištích s nejméně třemi zaměstnanci (Zákon č. 133/1985 Sb.).* Slouží jako prevence před vznikem požárů.

Z osmi správných odpovědí, že je rozdíl mezi hlídkami, šest respondentů dokázalo správně posoudit rozdíl mezi požární hlídkou a preventivní požární hlídkou. Dvě odpovědi byly částečně správně, tedy popisují činnosti preventivní požární hlídky, ale nevědí, co má za funkci požární hlídka.

Obrázek 17 Otázka č. 11: Jaké činnosti bude provádět Preventivní požární hlídka při mimořádné události typu požár? Zdroj: vlastní výzkum

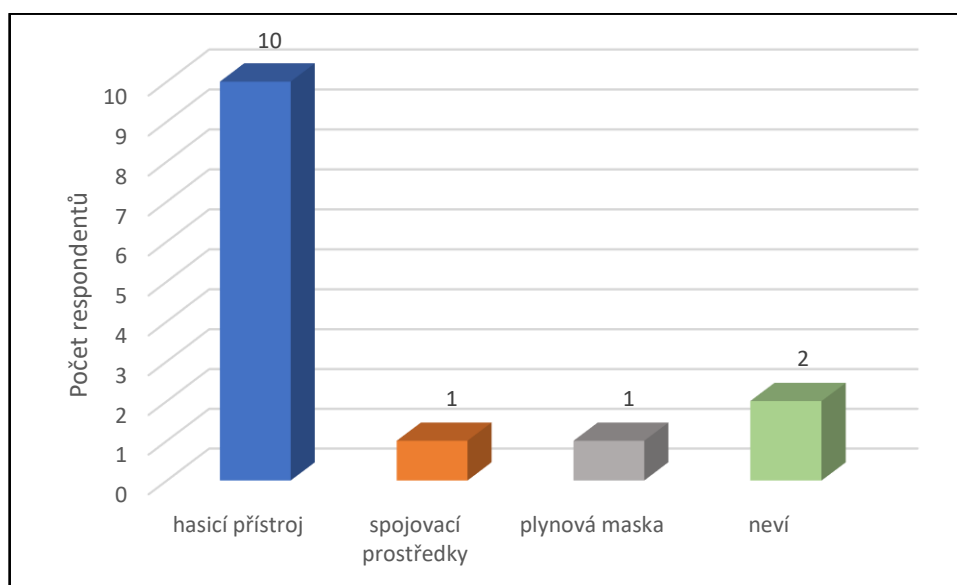
V grafu na obrázku č. 17 je znázorněná odpověď na otázku č. 11: *Jaké činnosti bude provádět Preventivní požární hlídka při mimořádné události typu požár?* Správná odpověď: *preventivní požární hlídka při požáru zabezpečuje evakuaci osob, přivolá jednotku požární ochrany a podle možností provádí hasební zásah (Vyhláška č. 246/2001 Sb.).* Zcela správně odpověděli pouze čtyři respondenti. Ostatních, tedy částečně správných bylo 10, kdy převažovala odpověď „zajistí evakuaci osob“, ale další činnosti už nebyly dostatečně známé.

Obrázek 18 Otázka č. 12: Čím je vybaven člen Preventivní požární hlídky? Zdroj: vlastní výzkum

Na obrázku č. 18 je zobrazena odpověď na otázku č. 12 zní: *Čím je vybaven člen Preventivní požární hlídky?* Správná odpověď zní: *hasicí přístroje, osobní ochranné prostředky, prostředky pro záchranu a evakuaci osob, prostředky pro práci ve výškách, nad volnými hloubkami, na vodě, ve vodě a pod hladinou, prostředky pro práci s nebezpečnými látkami a pro dekontaminaci, analyzátory plynů, kapalin a nebezpečných látek, požární výzbroj, stejnokrokové a výstrojní součástky a doplňky, spojovací a komunikační prostředky a technologie operačních středisek, hasiva a příměsi do hasiv, požární příslušenství, přenosné zásahové prostředky* (Vyhláška č. 246/2001 Sb.).

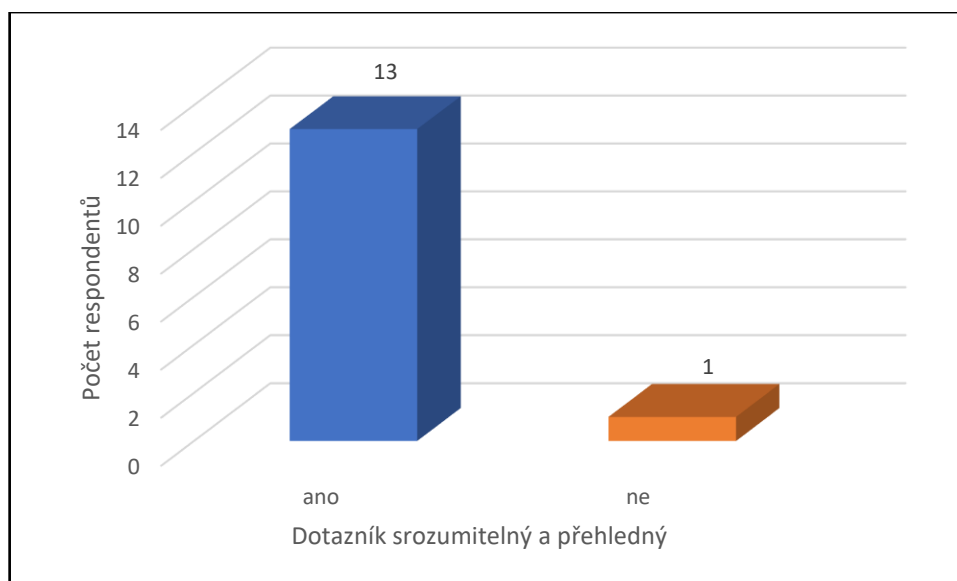
Tato otázka představovala největší problém při zodpovězení. Pouze pět respondentů uvedlo, že člen PPH má u sebe mobil, což je spojovací prostředek a tuto odpověď jsem uznal jako částečně správnou odpověď. Tři respondenti uvedli, že člen PPH má u sebe klíče od dveří, což je prostředek pro záchranu a evakuaci osob. Tedy 8 odpovědí bylo částečně správně a 6 odpovědí bylo zcela chybných nebo nebyla žádná odpověď. Přitom členové PPH na daném pracovišti mají k dispozici pro svou činnost i izolační zásobníkové vzduchové dýchací přístroje typu DRÄGER (draeger.com, © 2020).

Obrázek 19 Otázka č. 13: *Jaké věcné prostředky používá člen Preventivní požární hlídky při hašení požáru?* Zdroj: vlastní výzkum

Obrázek č. 19 představuje odpověď na otázku č. 13: *Jaké věcné prostředky používá člen Preventivní požární hlídky při hašení požáru?* Tato otázka měla několik možností odpovědí, jak vyplývá z vyhlášky č. 246/2001 Sb., konkrétně z § 2, odst. 3. Graf na obrázku č.19 ukazuje, že respondenti odpovídali jednoznačně, že věcnými prostředky

jsou hasicí přístroje. Jeden dotazovaný uvedl plynovou masku a jeden spojovací prostředky (konkrétně mobil). Dva respondenti vůbec nevěděli žádný věcný prostředek, který může používat preventivní požární hlídka při hašení požáru.

Obrázek 20 Otázka č. 14: Zdál se Vám dotazník srozumitelný a přehledný? Zdroj: vlastní výzkum

V grafu na obrázku č. 20 je poslední otázka č. 14: *Zdál se Vám dotazník srozumitelný a přehledný?* Jak je znázorněno v grafu, třináct dotazujících odpovědělo ANO, pouze jeden odpověděl NE.

5.2 Terénní průzkum monitoringem pracoviště

Z legislativního hlediska je známo, že právnická a podnikající fyzická osoba má povinnost dohlížet na dodržování předpisů o požární ochraně. Dále je jejím úkolem v případě vzniku požáru provést taková opatření k záchraně ohrožených osob, zvířat a majetku. Podle začlenění činnosti požárního nebezpečí jsou tedy v některých firmách stanoveny PPH.

Povinnosti PPH na úseku prevence a na úseku represe jsou uvedené v teoretické části. Zajištění požární bezpečnosti před, v průběhu a po skončení činnosti na pracovišti nám určí potřebný počet požárních preventivních hlídek a počet zaměstnanců zařazených do těchto hlídek. Pro zmiňovaný provoz je stanoven počet členů na směnu 20 osob, z nichž je určen 1 velitel, 2 zástupci velitele a 17 členů PPH.

Školení PPH i zaměstnanců provádí technik PO. Ve firmě je stanoveným technikem zaměstnanec, který absolvoval zkoušku odborné způsobilosti a je tudíž odborně způsobilou osobou k vykonávání této činnosti.

5.3 Dokumentace požární ochrany

Tato dokumentace je uložena v kanceláři vedoucího provozu. Kontrola dokumentace požární ochrany se provádí 1 x za 6 měsíců v rámci preventivní požární prohlídky, po každém požáru nebo po každé provedené změně, která měla vliv na její obsah. Dokumentaci požární ochrany schvaluje statutární zástupce organizace a obsahuje:

- Dokumentaci o začlenění do kategorie činností se zvýšeným požárním nebezpečím
- Stanovení organizace zabezpečení požární ochrany
- Požární řád pracoviště, kde se provozuje činnost se zvýšeným požárním nebezpečím
- Požární poplachové směrnice
- Požární knihu
- Dokumentaci zdolávání požáru
- Dokumentaci o provedeném školení zaměstnanců a odborné přípravě preventisty požární ochrany a členů preventivní požární hlídky

Součástí dokumentace požární ochrany jsou revizní zprávy vyhrazených technických elektrických zařízení a požárně bezpečnostní řešení stavby, která je součástí projektové dokumentace. Dále doklady o provedených kontrolách věcných prostředků PO a požárně bezpečnostní zařízení, jako HP a zásobování požární vodou.

Požární řád upravuje základní zásady zabezpečování požární ochrany na místech, kde se vykonávají činnosti se zvýšeným požárním nebezpečím. Jsou umístěny v každém podlaží budovy na dobře viditelném místě a udržují se v aktualizovaném stavu.

Požární poplachové směrnice vymezují činnosti zaměstnanců, popřípadě dalších osob při vzniku požáru. Také požární poplachové směrnice musí být instalovány na dobře viditelném místě a udržovány v bezvadném stavu. Jsou tedy v každé místnosti provozovny a u ohlašovny požáru (vrátnice), ze které je stanoveno volat jednotky IZS.

Požární kniha slouží k záznamům o všech důležitých skutečnostech týkajících se požární ochrany v organizaci. Důležitými skutečnostmi jsou především záznamy o provedených školení PPH, o školení zaměstnanců, o vzniklém požáru, o uskutečněném cvičném požárním poplachu, o kontrole dokumentace požární ochrany.

Požární knihu vede technik PO. Zaznamenávají se zde zjištěné závady a návrh na odstranění zjištěných závad (kdo, jak a dokdy provede odstranění). Požární kniha se neodkladně předkládá vedoucímu, jestliže je nutné odstranit zjištěné nedostatky. Jinak se požární kniha předkládá vedoucímu 1x za 3 měsíce.

Další osoby oprávněné k provedení zápisu do požární knihy jsou:

- Orgán státního požárního dozoru – inspektor požární ochrany
- Revizní technik věcných prostředků a požárně bezpečnostních zařízení

Dokumentace zdolávání požáru lze rozdělit na operativní plán zdolávání požárů a operativní kartu zdolávání požárů. Dokumenty jsou zpracované jak v textové podobě, tak i v grafické podobě. Tyto dokumenty jsou uloženy 1x ve firmě, 1x na HZS. Vyjimatelná část operativního plánu a vyjimatelná část operativní karty, jsou uloženy u jednotky HZS, která je určena požárním poplachovým plánem kraje. DZP hasičům, kteří jedou k zásahu slouží k rychlému zorientování. Je určena trasa jízdy v areálu firmy, jak se co nejrychleji dostat k zasaženému objektu. Určení charakteru objektu, z jakých materiálů je objekt zkonstruován, co se zde vyrábí nebo skladuje, jaká jsou rizika ohrožení. Je zde uvedeno, kde se nachází hlavní uzávěry vody, plynu, tlakového vzduchu, dusíku a hlavní vypínače elektrické energie. Dále jsou sepsané doporučení pro velitele zásahu například vybavení prostoru požárně bezpečnostními zařízeními, únikovými a zásahovými cestami, nástupními plochami.

(Martinek, 1999)

6 DISKUZE

Bakalářská práce se zabývala činností preventivních požárních hlídek. Pro účel této bakalářské práce jsem zvolil podnik zabývající se výrobou příslušenství motorových vozidel a jejich součástí, které má ve svém areálu také specializované výzkumné a vývojové pracoviště.

Mého dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 14 respondentů. Dotazník, který vyplňovali respondenti jsem vložil do přílohy A „Dotazník o preventivní požární hlídce.“ V zájmu zachování ochrany osobních údajů podle nařízení EU 2016/679 byly dotazníky anonymní. Pro vyplnění jsem nevyžadoval uvedení jména, adresy, pracovního zařazení a věk uvádět jen v rozmezí hodnot.

Otázkou č. 1 jsem zjišťoval, jaké bylo zastoupení žen a mužů mezi respondenty. Z výsledků odpovědí lze konstatovat, že se šetření zúčastnilo 13 mužů a 1 žena.

Otázka č. 2 se týkala zjištění věku respondentů. Stanovil jsem rozmezí věku, pro statistické vyhodnocení této otázky. V kategorii 18-35 se nachází nejvíce respondentů a to 7. V kategorii 35-50 jsou 3 respondenti a v kategorii 51 a více jsou zařazeny 4 respondenti. I když je nejpočetnější kategorie 18-35 let, vyhodnocením správných odpovědí jsem však došel k závěru, že podle počtu správných odpovědí, má největší znalosti kategorie 50 a více let.

Otázka č. 3 zjišťuje délku zaměstnání v daném podniku. Pro zjednodušení jsou stanovené délky pracovního poměru v rozmezí 0-3 let, 4-9 let a 10 a více let. Nejvíce respondentů je v kategorii 10 a více let, a to 7. V druhé kategorii se nachází 3 respondenti, a v kategorii 0-3 jsou 4 respondenti. To, že dotazovaní jsou v podniku zaměstnání 10 a více let vychází i z výsledků konzultace s vedoucím pracovníkem zkoumaného pracoviště, ve firmě jsou zaměstnanci převážně v dlouhodobých pracovních poměrech. Tento fakt je důležitý z hlediska znalosti prostředí firmy, zaměstnanci mají dlouholetou zkušenost i z každoročního praktického školení. Ve vyhodnocení odpovědí se ukázalo, že v kategorii 10 a více let bylo nejvíce správných odpovědí, a to 70 %.

V otázce č. 4 je věnována pozornost přímo PPH a dotazuje se, zda je respondent/ka členem preventivní požární hlídky. Převažuje odpověď NE, že respondenti nejsou členy PPH, tak odpovědělo 8 dotazovaných. 6 dotazovaných odpovědělo ANO, tedy jsou členy

PPH. Na zkoumaném pracovišti je jednosměnný provoz a v této směně je stanovený počet členů PPH šest.

V otázce č.5 jsem zjišťoval povědomost o členech PPH, zda i zaměstnanci nečlenové vědí, kdo je členem PPH. Na otázku – jste seznámen s tím, kdo je členem PPH odpovědělo ANO 9 dotazovaných a NE odpovědělo 5 dotazovaných. Protože v předchozí otázce sem zjistil, že mezi respondenty je šest členů PPH vyplývá, že tři nečlenové PPH vědí o členech PPH a pět nečlenů nevědí, kdo je členem PPH. Domnívám se, že všichni zaměstnanci by měli mít povědomost, kdo je členem PPH, protože v případě mimořádné události se musí řídit pokyny těchto členů.

Další otázka, v pořadí šestá se věnovala četnosti odborné přípravy členů PPH. Ze tří možností odpovědí byla správná odpověď za a) před zahájením činností a dále alespoň jednou ročně. Tuto správnou odpověď zvolilo 11 respondentů, tři odpovědi byly chybné. V toho vyplývá, že jsou respondenti téměř správně informováni o četnosti školení podle zjišťování při konzultaci v podniku je četnost školení opravdu dodržovaná.

Otázka č. 7 se dotazovala, kdo má ze zákona povinnost zřizovat PPH. Odpověď měla být vypsána, nebyla možnost výběru odpovědi. Po vyhodnocení této otázky jsem došel k závěru, že pouze jeden respondent odpověděl zcela správně podle dikce zákona – povinnost zřizovat PPH má podnikající fyzická osoba nebo právnická osoba, která zaměstnává minimálně tři zaměstnance a provozuje činnosti se zvýšeným požárním nebezpečím nebo s vysokým požárním nebezpečím (Zákon č. 133/1985 Sb.). 10 respondentů odpovědělo částečně správně, odpovědi tří respondentů, byly zcela chybné. Z těchto odpovědí je zřejmé, že běžní zaměstnanci nemají ponětí, jaké povinnosti vyplývají zaměstnavateli ze zákona o požární ochraně. Důležité je, aby toto povědomí měla přímo podnikající osoba. V tomto dotazníkovém šetření jsem neoslovil žádnou podnikající osobu, ale přímo zaměstnance.

U otázky č. 8 jsem odpovědi nechal doplnit respondenty, nebyla zde možnost výběru správné odpovědi. V tomto případě pouze tři dotazovaní uvedli zcela správnou odpověď. V jednom případě dotazovaný nevěděl a 10 odpovědí jsem vyhodnotil jako částečně správnou, v těchto odpovědích byly uvedené některé z povinností, ne však všechny. Protože je mezi respondenty šest členů PPH vyplývá ze zjištěných odpovědí na tuto otázku, že 50 % členů PPH nevěděli všechny své povinnosti. Povinností PPH je dohlížení

na dodržování předpisů požární ochrany, provádět nutná opatření k záchraně ohrožených osob, přivolání jednotky HZS, účastnit se likvidace požáru.

Otázka č. 9 se zabývala zjištěním, z jaké části se skládá odborná příprava PPH. Odpověď jsem požadoval vypsat, abych prověřil znalosti, a ne pouze typování správné odpovědi. Při vyhodnocení jsem stanovil 2 odpovědi správné a 2 odpovědi chybné. 10 odpovídajících uvedlo ve většině případů jen „teoretická část“. Správná odpověď byla, že odborná příprava PPH se skládá z teoretické a praktické části. Celkový počet správných odpovědí není uspokojivý. Pokud vyhodnotím jen správné odpovědi členů PPH vychází mi opět 50 % správných odpovědí jako v předchozí otázce číslo 8. Tady se otevírá prostor pro větší využití pravidelných školení nejen členů PPH ale i ostatních zaměstnanců (nečlenů PPH). Výhodou jistě bude větší počet prodělaných školení nebo praktických cvičení v rámci bezpečnosti práce i požární ochrany.

Otázku č. 10 lze rozdělit do dvou částí. První část se zabývá, zda je rozdíl mezi preventivní požární hlídkou a požární hlídkou. Správnou odpověď „ANO“ zvolilo 8 dotazovaných, čímž vyplývá, že jsou si ve většině případů vědomi rozdílu. V druhé části otázky jsem se věnoval většímu rozboru položeného dotazu – pokud ANO, uveďte rozdíl. Pro vyhodnocení odpovědi na otázku jsem zjednodušeně stanovil rozdíl spočívající v tom, že PPH slouží jako prevence před vznikem požáru a požární hlídka je sestavena pro zamezení vzniklého požáru. Přesná odpověď podle zákona je vypracována v kapitole 5, výsledky v otázce číslo 10. Pokud bylo 8 správných odpovědí, že rozdíl mezi těmito hlídkami je, 6 odpovídajících dokázalo správně tento rozdíl popsat. Když se zaměřím na odpovědi pouze členů PPH, tak dojdou ve vyhodnocení, že pouze 2 členové uvedli správný rozdíl mezi PPH a požární hlídkou. 3 členové PPH dokonce uvedli, že rozdíl mezi těmito hlídkami není.

K otázce č. 11 jsem opět žádal o doplnění vlastní odpovědi. V této otázce se zabývám vyhodnocením znalostí respondentů, jaké činnosti provádí PPH při vzniku požáru. Že členové PPH hlídky zajistí evakuaci osob zmínilo ve svých odpovědích 10 dotazovaných, avšak ostatní činnosti už nebyly dostatečně známé. Zcela správnou odpověď uvedli 4 respondenti a z těchto správných odpovědí patřili tři odpovědi členům PPH. V tomto případě by měla být úspěšnost správných odpovědí 100 % u členů PPH, ale byla pouze 50 %. Větší proškolení je tedy určitě velmi potřebné, protože neznalost, jak se má člen preventivní požární hlídky zachovat v případě požáru může vést

až k fatálním následkům nejen na majetku firmy, ale především na životech samotných zaměstnanců.

Odpovědi k otázce č. 12 „Čím je vybaven člen PPH“ dopadly velmi špatně. Za správnou odpověď jsem považoval při vyjmenování alespoň tři věcných prostředků požární ochrany. Z výběru podle vyhlášky byl například hasicí přístroj, osobní ochranné prostředky, prostředky pro evakuaci osob, prostředky pro práci ve výškách, požární výzbroj, spojovací a komunikační prostředky a další, jak je uvedeno v kapitole 5, výsledky v otázce č. 12. Pět dotazovaných uvedlo, že člen PPH má u sebe mobil, což jsem zařadil jako spojovací a komunikační prostředek. Tři respondenti odpověděli „klíče“, tuto odpověď lze všeobecně označit jako prostředek pro záchranu a evakuaci osob. Ostatní odpovědi, tedy 6, byly zcela chybné nebo žádné. Členové PPH v této otázce uspěli, alespoň tak, že každý věděl částečně správnou odpověď a nikdo neuvedl chybnou odpověď.

K otázce č. 13 jaké používá PPH věcné prostředky při hašení požáru lze přiřadit několik správných odpovědí. Proto jsem zde vyhodnotil a do grafu zaznamenal všechny možnosti správných odpovědí, které se v dotazníku vyskytly. Nejfrekventovanější byla odpověď hasicí přístroj, kterých bylo 10, dále následovala 1 odpověď plynová maska a 1 odpověď spojovací prostředky. 2 respondenti nenapsali žádný věcný prostředek. Při vyhodnocování odpovědí členů PPH jsem očekával, vyjmenování více prostředků, protože v podniku mají pro hašení požáru k dispozici hasicí přístroje, stabilní hasicí zařízení – Sprinkler, osobní ochranné prostředky – zásahový oděv a dýchací přístroj, žebříky, evakuační výtahy, zařízení pro detekci hořlavých plynů a par, spojovací a komunikační prostředky, zařízení pro odvod tepla a kouře, požární klapky.

Otázkou č. 14 jsem se chtěl přesvědčit, zda byl dotazník srozumitelný a přehledný. Dotazovaní zaměstnanci firmy odpověděli třináctkrát „ANO“ a jedenkrát „NE“. Respondent s uvedenou zápornou odpovědí není člen PPH. Předpokládám tedy, že není dostatečně seznámen s činností preventivní požární hlídky a odborné otázky se mu zdály těžší, jak vyplývá i z jeho odpovědí.

Otázky 6 až 13 se týkaly povědomosti zaměstnanců o preventivních požárních hlídkách. Pokud posoudím úspěšnost všech odpovědí průměrem, je to pouhých 7 % zcela správných odpovědí ze všech vyhodnocovaných.

Při porovnávání vybavenosti členů PPH podle interních dokumentů a nutnosti vybavení, které vyplývá ze zákona o požární ochraně č. 133/1985 Sb. a vyhlášky č. 246/2001 Sb. je vybavenost dostatečná. Odpovídá začlenění organizace podle členění provozovaných činností požárního nebezpečí.

6.1 Odpověď na výzkumnou otázku

V bakalářské práci jsem stanovit výzkumnou otázku *„Je úroveň školení zaměstnanců zařazených do preventivních požárních hlídek a jejich vybavení dostačující?“*

Pravidelná odborná příprava a školení zaměstnanců podniku v rámci požární ochrany probíhají v souladu se stávajícími právními předpisy a interními akty podniku dle začlenění provozovaných činností podle požárního nebezpečí. Jak vyplývá z rozboru odpovědí členů PPH na jednotlivé otázky, celková úspěšnost správných odpovědí dosahuje 36 %. Z toho je patrné, že znalosti v přímém šetření nepotvrzují skutečnost o dostatečných znalostech členů PPH a ostatních zaměstnanců.

Z předchozího konstatování vyplývá odpověď na výzkumnou otázku: *„Úroveň školení zaměstnanců zařazených do preventivních požárních hlídek je uspokojivý, jejich vybavenost je dostačující.“*

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce byla zaměřena na činnost preventivních požárních hlídek. Cílem práce bylo vyhodnotit povědomosti o zařazení členů preventivních požárních hlídek a zjištění znalostí zaměstnanců v podniku o preventivní požární hlídce a vybavenosti preventivní požární hlídky.

V teoretické části jsem přehledně zpracoval historii požární ochrany. Uvedl jsem zde některé požáry průmyslových objektů, které staly na území České (Československé) republiky a na území Evropy, jejichž příčinou byly technické závady, úniky plynů nebo chemických látek, což v důsledku způsobilo velké požáry v podnicích.

Dále jsem pomocí odborné literatury, zákonů a vyhlášek vypracoval přehled požární ochrany, zejména druhy jednotek požární ochrany, organizace řízení v jednotkách a zásady velení a činnosti hasičů při zásahu. Sestavil jsem přehled tříd požárů, druhy hasicích přístrojů a jejich použití. V další části jsem se zaměřil na činnost preventivních požárních hlídek, za jakých podmínek vznikají, jaké jsou jejich povinnosti v oblasti preventivní a v oblasti represivní.

Praktická část bakalářské práce byla věnována naplnění cíle práce „*Posoudit a zhodnotit povědomí o zařazení jednotlivých členů do preventivní požární hlídky, zjištění stavu jejich znalostí a vybavenosti.*“ Pro stanovení cíle práce jsem využil kvalitativního výzkumu pomocí dotazníkové šetření, kterého se zúčastnilo 14 respondentů, z nichž bylo 6 členů PPH.

V metodice práce je popsán postup zpracování výzkumné otázky a postup pro vyhodnocení získaných výsledků. Výzkumná otázka „*Je úroveň školení zaměstnanců zařazených do preventivních požárních hlídek a jejich vybavení dostačující?*“ Důležitými dotazy, pro zodpovězení výzkumné otázky, byly otázky číslo 6 až 13, které se přímo týkaly preventivních požárních hlídek. Z vyhodnocení těchto odpovědí na zadané otázky jsem zjistil, že celkový počet zcela správných odpovědí je 7 %. Dále jsem se zaměřil na odpovědi členů PPH, kdy počet správných odpovědí byl 36 %. Předpokládal bych, že znalosti se budou pohybovat v rozmezí 80 % až 100 %, což se nestalo. Z toho vyplývá nedostatečná úroveň školení zaměstnanců zařazených do PPH. Pracovníci se účastní pravidelných školení, přesto se získávané informace z těchto školení dostatečně nepromítly ve správných odpovědích v dotaznících. Při školení by bylo možno zvolit jiné

postupy školení. V dnešní době se všeobecně školení provádí více interaktivně, aby vzbudilo větší pozornost posluchačů než pouze memorování předkládaných textů. Na druhou část výzkumné otázky, zda *je vybavenost preventivní požární hlídky dostačující*, mohu odpovědět ANO, je na kvalitní úrovni. V tomto případě jsem porovnal vybavenost, kterou ukládá zákon o požární ochraně s vybaveností podle interních dokladů firmy.

Pro zjednodušení orientace v problematice činnostech preventivních hlídek jsem vypracoval leták, který je přiložený v příloze B „Preventivní požární hlídka – Kolega, který vám může zachránit život, zdraví a pomáhá hlídat vaši bezpečnost ...“ Tento leták by mohl sloužit pro zaměstnance firmy, aby se mohli snáze zorientovat k čemu jsou preventivní požární hlídky zřizovány. V druhé polovině letáku uvádím zkráceně body, co učinit, pokud vznikne mimořádná událost na pracovišti. Tento přehled by měli obdržet všichni zaměstnanci podniku na dalším školení požární ochrany a zároveň by měl být umístěn na viditelném místě v provozovně.

Je důležité stále prohlubovat a zdokonalovat znalosti členů preventivních požárních hlídek. Pokud dojde v podniku k mimořádné události, je potřeba, aby členové co nejrychleji reagovali a zabránili tak vzniku velkých škod na materiálu či provozovně, ale nejdůležitější je zabránění ohrožení lidských životů.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

1. Abenzeitung, *Brand auf BMW-Werksgeleände in München*, © 2019 [online]. [cit. 2019-11-20]. Dostupné z: <https://www.abendzeitung-muenchen.de/inhalt.lagerhalle-in-flammen-brand-auf-bmw-werksgeleende-in-muenchen-ursache-steht-fest.f5e83b3d-71b3-4948-afea-92fbfbcf2c0.html>
2. ČSN EN2. *Třídy požárů*. Praha: Český normalizační institut, 1994, 4 s. Ev.č.01389101.
3. ČSN EN2 ZMĚNA A1, *Třídy požárů*. Praha: Český normalizační institut, 2005, 8 s. 72929.
4. Dotyk.cz. *Nejhorší tragédie od 70. let. Průmyslové havárie stály život mnoha desítek Čechů*. © 2019 [online]. [cit. 2019-11-22]. Dostupné z: <https://www.dotyk.cz/publicistika/nejhorsi-tragedie-od-70-let-prumyslove-havarie-staly-zivot-mnoha-desitek-cechu-20180322.html>
5. DRÄGER, *History-Of-Draeger-SCBA*, © 2020. [online]. [cit. 2020-04-25]. Dostupné z: https://www.draeger.com/de_de/Fire-Services/History-Of-Draeger-SCBA
6. FF Gainfarn, © 2018. [online]. [cit.2019-10-07]. Dostupné z: www.ff-gainfarn.at/?page_id
7. HAIX, © 2020. [online]. [cit.2020-02-07]. Dostupné z: <https://www.haix.de/>
8. Hasiči Lično, *Hašení požárů před dávnými časy*, © 2015. [online]. [cit. 2019-10-07]. Dostupné z: <https://hasici-licno.webnode.cz/hasici-obecne/haseni-pozaru-pred-davnymi-casy/>
9. Hasičský záchranný sbor České republiky, *Jaký hasičí přístroj na co použít*, © 2019. [online]. [cit. 2019-11-07]. Dostupné z: www.hzscr.cz/soubor/dokumenty-na-web-ochrana-obyvatelestva-3-pdf.aspx
10. Hasičský záchranný sbor České republiky, *Jednotky PO*, © 2019. [online]. [cit. 2019-11-07]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>
11. Hasičský záchranný sbor České republiky, *Ochrana obyvatelstva*, © 2019. [online]. [cit. 2019-11-07]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvatelestva-uvodem.aspx>
12. Hasičský záchranný sbor České republiky Plzeňský kraj, *Požár haly ve Štěnovickém Borku*, © 2019. [online]. [cit. 2019-10-07]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/pozar-haly-ve-stenovickem-borku.aspx>

13. Hasičský záchranný sbor České republiky, *Výkon služby*, © 2019. [online]. [cit. 2019-11-07]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/vykon-sluzby.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>
14. iDNES.cz, *Vyšetřování výbuchu v Unipetrolu*, © 1999-2019 [online]. [cit. 2019-11-12]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/usti/zpravy/priciny-vybuchu-v-unipetrolu.A150921_135124_usti-zpravy_alh
15. *Krizová legislativa (Soubor zákonů)*, 2016. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o. ISBN 978-80-7380-627-9.
16. MARTINEK, Josef. *Dokumentace požární ochrany: Skripta pro výuku v kurzech odborné způsobilosti v oboru PO a kurzech preventistů: stav předpisů k 1.1.1999*. Rožnov pod Radhoštěm: Rožnovský vzdělávací servis. 184 s., ISBN 80-238-4309-5.
17. MY TRNAVA, *V Trnave horel sklad chemikálií*, © 1997-2019 [online]. [cit. 2019-11-12]. Dostupné z: <https://mytrnava.sme.sk/c/22221524/v-areali-trnavskeho-podniku-vypukol-obrovsky-poziar.html>
18. Nařízení vlády č. 352/2003 Sb. O posuzování zdravotní způsobilosti zaměstnanců jednotek hasičských záchranných sborů podniků a členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí nebo podniků, 2003. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 117, s. 5714-28. ISSN 1211-1244.
19. NĚMEC, T., 2014. *Historie průmyslových havárií s nebezpečnými látkami na území dnešní ČR*. České Budějovice. Bakalářská práce. ZSF JU.
20. Počátky hasičství, © 2012-2017. *Sdružení pro obnovu hasičských tradic*, z.s.: Historie [online]. Ústí nad Labem [cit.2019-10-07]. Dostupné z: <https://www.hasicsketradice.cz/historie-3>
21. ROSENBAUER, © 2020. [online]. [cit.2020-02-07]. Dostupné z: <https://www.rosenbauer.com/de/cz/world/produkte/ausruistung>
22. *Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR - částka 25/2009*. 2009. Praha
23. SDH Tetetice, *Požární řád z roku 1787*. [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://expaniuma.wgz.cz/rubriky/pozarni-rad-z-roku-1787>
24. Vyhláška č. 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb, 2008. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 10, s. 478-506. ISSN 1211-1244.
25. Vyhláška č. 69/2014 Sb., vyhláška o technických podmínkách věcných prostředků požární ochrany, 2014. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 26, s. 779-796. ISSN 1211-1244.

26. Vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci), 2001. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 95, s. 5446-89. ISSN 1211-1244.
27. Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, 2001. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 95, s. 5490-5532. ISSN 1211-1244.
28. Zákon č. 18/1958 Sb., o požární ochraně, 1958. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 6, s. 19-25. ISSN 1211-1244.
29. Zákon č. 35/1953 Sb., o státním požárním dozoru a požární ochraně, 1953. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 20, s. 199-202. ISSN 1211-1244.
30. Zákon č. 62/1950 Sb., o ochraně před požáry a jinými živelnými pohromami, 1950. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 29, s. 130-131. ISSN 1211-1244.
31. Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, 1985. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 34, s. 674-691. ISSN 1211-1244.
32. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, 2000. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 73, s. 3461-74. ISSN 1211-1244.
33. Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru), 2015. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 135, s. 4307-24. ISSN 1211-1244.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A Dotazník o preventivní požární hlídce	62
Příloha B Leták Preventivní požární hlídka.....	65

PŘÍLOHY

Příloha A: Dotazník o preventivní požární hlídce (zdroj: vlastní)

Dotazník o preventivní požární hlídce

Dobrý den,

jmenuji se Josef Mertlík a jsem studentem 3.ročníku Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích obor Ochrana obyvatelstva se zaměřením na chemické, biologické, radiologické a jaderné noxy a výbušniny.

Obracím se na Vás s prosbou o vyplnění dotazníku, který je součástí kvalitativního výzkumu na téma Činnost preventivní požární hlídky. Dotazník je anonymní a vyplynou z něj znalosti zaměstnanců o Preventivní požární hlídce v podniku. Získané údaje budou použity pro zpracování mé bakalářské práce, proto Vás prosím o pravdivé vyplnění.

Děkuji za Váš čas a zodpovězení mých otázek.

1. Jste?
 - a) Muž
 - b) Žena
2. Jaký je váš věk?
 - a) 18-35
 - b) 36-50
 - c) 50 a více
3. Jak dlouho jste zaměstnán/a v daném podniku?
 - a) 0-3 roky
 - b) 4-9 let
 - c) 10 a více let
4. Jste člen/členka Preventivní požární hlídky
 - a) Ano
 - b) Ne
5. Jste se seznámen s tím, kdo je členem Preventivní požární hlídky?
 - a) Ano
 - b) Ne

6. Jak často probíhá odborná příprava zaměstnanců zařazených do Preventivních požárních hlídek?

- a) Před zahájením činností a dále alespoň jednou ročně
- b) Před zahájením činností, a pak nejméně jednou za dva roky
- c) Před zahájením činností, a pak nejméně jednou za tři roky

7. Kdo je povinen zřizovat Preventivní požární hlídku?

(prosím doplňte)

.....
.....

8. Co je úkolem preventivní požární hlídky?

(prosím doplňte)

.....
.....

9. Jaké části obsahuje odborná příprava Preventivní požární hlídky?

(prosím doplňte)

.....
.....

10. Je rozdíl mezi Preventivní požární hlídkou a Požární hlídkou? Pokud ano, uveďte jaký.

- a) Ano

.....
.....

- b) Ne

11. Jaké činnosti bude provádět Preventivní požární hlídka při mimořádné události typu požár?

(prosím doplňte)

.....
.....

12. Čím je vybaven člen Preventivní požární hlídky?

(prosím doplňte)

.....
.....

13. Jaké věcné prostředky používá člen Preventivní požární hlídky při hašení požáru?

.....
.....

14. Zdál se Vám dotazník srozumitelný a přehledný?

- a) Ano
- b) Ne

Preventivní požární hlídka

Kolega, který vám může zachránit život, zdraví a pomáhá hlídat vaši bezpečnost...

Než se něco stane...

Opravdu víte, co byste měli dělat při mimořádné události?

Znáte opravdu veškerá rizika na vašem pracovišti?

Znáte svého kolegu – člena preventivní požární hlídky?

Víte, jak vám může pomoci?

Víte, čím vám může pomoci?

Víte, jak můžete pomoci vy jemu?

Když nevíte zeptejte se svého vedoucího, nebo požárního technika.

Už se opravdu stalo...

Přivolej jednotku požární ochrany

Vybavte se osobními ochrannými pomůckami

Zahajte evakuaci osob a materiálu

Vypnout hlavní vypínače a uzávěry plynu

Zahajte likvidaci požáru

Spolupracujte s jednotkou požární ochrany

SEZNAM ZKRATEK

BP – bezpečnost práce

ČSN – Česká státní norma

ČR – Česká republika

DZP – Dokumentace zdolávání požárů

EU – Evropská unie

HP – hasicí přístroj

HZS – Hasičský záchranný sbor

HZS ČR – Hasičský záchranný sbor České republiky

IZS – integrovaný záchranný systém

JčK – Jihočeský kraj

JPO – jednotka požární ochrana

JSDH – jednotka sboru dobrovolných hasičů

KS – krizová situace

MU – mimořádná událost

PPH – preventivní požární hlídka

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Obrázek 1 Parní požární stříkačka z roku 1903	10
Obrázek 2 Výbuch plynu v Záluží	11
Obrázek 3 Hořící továrna Unipetrol	12
Obrázek 4 Shořelá hala lakovny Štěnovický Borek	12
Obrázek 5 Požár skladu chemikálií ve městě Trnava	13
Obrázek 6 Hasiči při zásahu ve firmě BMV	13
Obrázek 7 Odpovědi na otázku č. 1: Pohlaví.....	39
Obrázek 8 Odpovědi na otázku č. 2: Jaký je váš věk?.....	40
Obrázek 9 Odpovědi na otázku č. 3: Jak dlouho jste zaměstnán/a v daném podniku? .	40
Obrázek 10 Odpovědi na otázku č. 4: Jste člen/členka preventivní požární hlídky?	41
Obrázek 11 Odpovědi na otázku č. 5: Jste seznámen s tím, kdo je členem preventivní požární hlídky?	41
Obrázek 12 Odpověď na otázku číslo 6: Jak často probíhá odborná příprava zaměstnanců zařazených do PPH?.....	42
Obrázek 13 Odpověď na otázku č 7: Kdo je povinen zřizovat PPH?.....	43
Obrázek 14 Odpověď na otázku č. 8: Co je úkolem preventivní požární hlídky?.....	43
Obrázek 15 Odpověď na otázku č. 9: Jaké části obsahuje odborná příprava PPH?	44
Obrázek 16 Odpověď na otázku č. 10: Je rozdíl mezi Preventivní požární hlídkou a Požární hlídkou? Pokud ano, uveďte jaký	45
Obrázek 17 Otázka č. 11: Jaké činnosti bude provádět Preventivní požární hlídka při mimořádné události typu požár?.....	46
Obrázek 18 Otázka č. 12: Čím je vybaven člen Preventivní požární hlídky?	46
Obrázek 19 Otázka č. 13: Jaké věcné prostředky používá člen Preventivní požární hlídky při hašení požáru?	47
Obrázek 20 Otázka č. 14: Zdál se Vám dotazník srozumitelný a přehledný?	48
Tabulka 1 Pěnový hasicí přístroj	16
Tabulka 2 Vodní hasicí přístroj	16
Tabulka 3 Práškový hasicí přístroj.....	17
Tabulka 4 Sněhový hasicí přístroj	17